

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

FINANČNA PISMENOST

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODPORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

Izobraževalni program za odrasle

OBVLADUJEM SVOJE FINANCE (OSFI)

Ljubljana, 2024

Izobraževalni program za odrasle

Obvladujem svoje finance, s kratico OSFI

Leto nastanka programa: 2024¹

Načrtovalci programa: Alina Meško (ZPS), Mira Koporčič Veljič (ZDU – GIZ), Matej Krumberger (ZBS – GIZ), Darja Kušar (LU Slovenska Bistrica), Urška Purg (Bankarium), Rajka Stanko (Elementum).

Strokovni sodelavci: Estera Možina (ACS), Petra Javrh (ACS), Tina Kompare Jampani (ACS), Tina Baloh (UPI LU Žalec), Tjaša Beričič (Familija), Brigita Gorjup (AZ Velenje), Jože Gričar, Alenka Grželj, Andreja Mernik Jelen (ŠC Celje), Maja Mihelič (ZIK Črnomelj), Gregor Sepaher (RIC Novo mesto), Marjana Šporar (ŠC Novo mesto), Rok Trdan (Cene Štupar – CILJ), Nina Zakotnik (Familija), Marija Žiher (Banka Slovenije).

Recenzija: dr. Marko Radovan, Jaka Vadnjal

Jezikovni pregled: Umetnost besede, Jasmina Spahalič, s. p.

Oblikovanje: Larisa Hercog

Izdal: Andragoški center Slovenije

Zanj: dr. Nataša Potočnik

Leto izdaje: 2024

Elektronska izdaja: spletna stran <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/obvladujem-svoje-finance/>

Predlog za citiranje:

Besedilo javnoveljavnega programa Obvladujem svoje finance je bilo pripravljeno v okviru projekta Finančna pismenost za odrasle 2022-2024, ki ga je izvajal Andragoški center Slovenije. Projekt sta finančno podprla Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in nacionalni program reform in naložb »Načrt za okrevanje in odpornost«.

¹ Besedilo programa je obravnaval Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih, na 122. Seji, ki je potekala 17. 4. 2024. MVI je izdalo Odredbo o sprejemu izobraževalnega programa za odrasle Obvladujem svoje finance, Ur. l. RS, št. XXX/2024, z dne XX. XX. 2024.

Kazalo vsebine

1.	IME PROGRAMA	4
2.	NAMEN PROGRAMA.....	4
3.	CILJNA SKUPINA.....	11
4.	CILJI IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA	12
5.	KATALOG ZNANJA ALI VSEBINA PROGRAMA	13
5.1.	Struktura in vsebinska zasnova programa.....	13
5.2.	Katalog znanja	16
6.	TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA.....	34
7.	IZPITNI KATALOG ALI DRUGI NAČINI PREVERJANJA ZNANJA	34
8.	POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM	35
9.	POGOJI ZA NAPREDOVANJE IN DOKONČANJE PROGRAMA.....	35
10.	ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA	36
11.	ZNANJE IN USPOSOBLJENOST IZVAJALCEV	37
12.	POTRDILO O USPOSABLJANJU	40
	Priloga 1: Literatura za pripravo programa	41
	Priloga 2: Literatura in viri za izvedbo programa	43
	Priloga 3: Primer vprašalnika za ugotavljanje potreb in za spremljanje napredka udeležencev ..	46
	Priloga 4: Terminološki slovarček.....	53
	Priloga 5: Reference načrtovalcev programa	56

1. IME PROGRAMA²

Ime programa je »Obvladujem svoje finance« (s kratico OSFI). Je javnoveljavni izobraževalni program za odrasle, po katerem se ne pridobi javnoveljavna izobrazba. Glede na vsebino je namenjen razvoju pismenosti in temeljnih zmožnosti odraslih (glej 16. člen ZIO-1).

2. NAMEN PROGRAMA

Program OSFI je namenjen vsem odraslim, bodisi da so to mlajši odrasli (do 35 let), ali odrasli v srednjem obdobju življenja ter odraslim, starejšim od 65. let.

Globalizacija in digitalne tehnologije so pripeljale do povečane kompleksnosti in širše dostopnosti finančnih storitev in izdelkov. Sodobno finančno okolje postaja vse bolj zapleteno z različnimi vrstami naložb, kreditnimi možnostmi in davčnimi predpisi. Posamezniki se soočajo z izzivi pri razumevanju teh konceptov in sprejemanju informiranih finančnih odločitev. V svetu globalnega gospodarstva so finančni trgi povezani in medsebojno vplivajo. Razumevanje teh medsebojnih povezav je pomembno za preprečevanje negativnih finančnih posledic. Na drugi strani pa sta povečano potrošništvo in hiter način življenja pogosto vzrok, da se posamezniki znajdejo v dolgovi zaradi kreditov, hipotekarnih posojil ali kreditnih kartic. Razumevanje upravljanja dolgov in izogibanje prevelikim finančnim obremenitvam sta ključna za finančno varnost. Program opremlja odrasle s potrebnimi znanji, spretnostmi, vrednotami in vedenjem na področju finančne pismenosti za sprejemanje ustreznih finančnih odločitev in prispeva tudi k splošni poučenosti odraslih.

Na splošno imajo odrasli, ne samo v Sloveniji, ampak po celem svetu, prenizko stopnjo finančne pismenosti. Pomanjkanje te lahko vodi v finančno ranljivost. Denar oziroma finance imajo globok in vseobsegajoč vpliv na različna področja našega življenja, morda celo bolj, kot smo si pripravljene priznati. Hkrati finance predstavljajo zelo osebno področje, ki ga ljudje neradi razkrivajo. Še celo v partnerskem odnosu ima veliko parov ločen osebni proračun. Ravnanje s financami določa pogoje preživetja in varnosti, kakovosti življenja, življenjskega stila posameznikov in družin, zato pogosto izzove čustvene odzive. Pomembno je, da odrasli razvijejo sposobnost racionalnega in premišljenega odločanja v zvezi s financami ter se učijo obvladovati čustva, ki so povezana z denarjem. To vključuje tudi razumevanje razlike med tem, česa si želimo in kaj potrebujemo. Potrebe vključujejo osnovne življenjske stroške, kot so hrana, stanovanje in zdravstvena oskrba, medtem ko želje predstavljajo dodatne izdatke za stvari, ki niso nujne za preživetje, kot so potovanja, nakupi in zabava. Ravnanje z denarjem je vir stresa in skrbi za večino odraslih, saj so na tem področju pogosto prisotna močna čustva, ki pa so tesno povezana z načinom ravnanja s financami (OECD, 2020, str. 53). Upravljanje z denarjem ni preprosta naloga, temveč zahtevna preizkušnja. Od posameznikov terja dobro razumevanje financ in razvite finančne kulture, tudi ustrezno usposobljenost za uporabo finančnega znanja v vsakdanjem življenju ter za nenehno učenje in pridobivanje novih finančnih znanj (Luburić in Fabris, 2014). Nezaдостna finančna pismenost nima samo negativnih posledic na dotičnega posameznika in njegovo družino, temveč na celotno družbo. Lusardi in Mitchell v svojem pregledu dvajsetletnega delovanja na področju finančne pismenosti poudarjata potrebo po finančnem izobraževanju prebivalstva. Pri tem poudarjata, da je v tem času področje finančne pismenosti pridobilo pomen, da je postalo tudi uradna študijska smer v ekonomski stroki (Lusardi in Mitchell, 2023, str. 15, 17).

² Pri pripravi programa so bila upoštevana Izhodišča za pripravo javnoveljavnih programov za odrasle, Andragoški center Slovenije, 2020. Dostopno na: <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/izhodisca-za-pripravo-javnovejavnih-izobrazevalnih-programov-za-odrasle/>.

Finančna pismenost je del finančne zmožnosti, ki se šteje za eno od ključnih življenjskih kompetenc. Ta kompetenca ima neposreden vpliv na blagostanje posameznika in družbe kot celote. Finančna pismenost pomembno vpliva na kakovost življenja posameznika, saj je tesno povezana z zaposlitvijo, izobraževanjem, zdravjem, socialnim življenjem, osebno in družinsko varnostjo in varstvom okolja (Luburić in Fabris, 2017). Odrasli se srečujejo s številnimi izzivi in odločitvami v vsakdanjem življenju, na primer z načrtovanjem in skrbjo za družino, nakupom nepremičnine, varčevanjem za upokojitev, izbiro ustreznega zavarovanja itn. Vsako življenjsko obdobje prinaša svoje edinstvene finančne izzive in zahteve, ki jih je treba obravnavati premišljeno, da bi dosegli dolgoročno finančno stabilnost in varnost. Finančna pismenost je z vidika posameznika namreč ena od neizogibnih življenjskih kompetenc, ki omogoča aktivno participacijo v vsakodnevem življenju. Ta kompetenca je osrednja za ustrezne finančne odločitve in za doseganje finančnega blagostanja. Odrasli, ki so finančno pismeni, so bolje opremljeni za sprejemanje ključnih odločitev o svojem denarju in finančni prihodnosti zase in za svoje bližnje. Imajo boljše razumevanje osebnih financ, kar jim omogoča, da bolj učinkovito načrtujejo proračune, varčujejo za prihodnost, razumejo tveganja in prednosti različnih naložb ter se odgovorno zadolžujejo. Finančna pismenost jim omogoča, da boljše obvladujejo svoje dolgoročne cilje, kot so nakup nepremičnine, upokojitev in premoženjska rast. Poleg tega so bolj zmožni prepoznavati in obvladovati finančne pasti ter se bolje zaščititi pred goljufijami in zlorabami. Prav tako imajo zavedanje o pomenu kontinuirane krepitve svoje finančne odpornosti. V okviru finančne zmožnosti je vključeno finančno znanje, finančne spretnosti, ustrezen odnos do finančnih vprašanj ter finančno vzdržno vedenje ali ravnanje. Ta okvir prav tako vključuje koncept aktivne finančne odpornosti.

Razumevanje finančne pismenosti v programu Obvladujem svoje finance

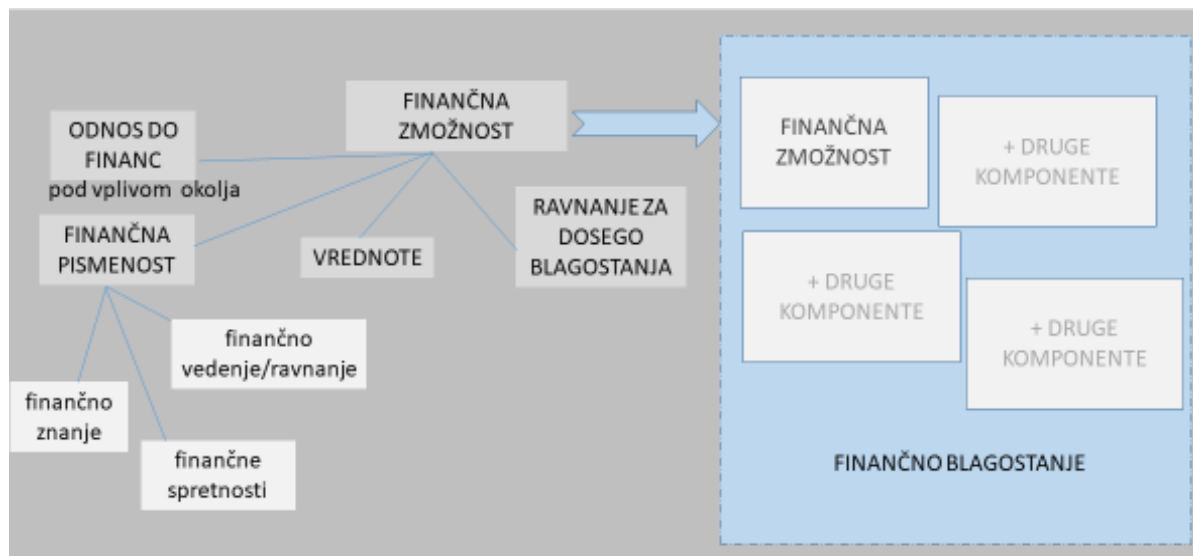
Finančna pismenost je v tem programu razumljena predvsem z vidika posameznika, in sicer kot ena izmed zelo pomembnih življenjskih zmožnosti, ki omogočajo aktivno participacijo v vsakdanjem življenju, ustrezne finančne odločitve in doseganje finančnega blagostanja. Finančno pismena oseba zna načrtovati svojo finančno prihodnost, se zna izogniti zadolževanju in tudi prevaram ter goljufijam, razume, zakaj je treba nenehno utrjevati finančno odpornost. Finančna pismenost je v programu OSFI opredeljena na naslednji način:

Finančna pismenost je sestavni del finančne zmožnosti. Razvita finančna pismenost mladim odraslim omogoča sprejemanje ustrešno uspešno oblikovanje karierni poti, izobraževanje, stanovanjske izzive in družinsko načrtovanje. Omogoča finančno vključenost aktivno participacijo v procesih, ki oblikujejo njihovo prihodnost in prispevajo k trajnostnemu razvoju družbe. Prispeva k manjši enakosti v finančnem blagostanju in priložnostih.

Finančna zmožnost je v tem programu razumljena širše, in sicer kot kombinacija finančne pismenosti in finančnega ravnanja, s katerima želimo doseči finančno blagostanje. Finančna zmožnost poleg finančnega znanja, finančnih spretnosti, ustreznega odnosa do finančnih vprašanj pomeni tudi finančno vzdržno vedenje/ravnanje in obsega tudi aktivno finančno odpornost (Javrh, 2022, str. 7). Finančna zmožnost je neizogibna komponenta finančnega blagostanja, kar prikazuje slika 1.

Finančno zmožnost razumemo širše, in sicer: kot kombinacijo finančne pismenosti in finančnega ravnanja, s katerima želimo doseči finančno blagostanje. Finančna zmožnost poleg finančnega znanja, finančnih spretnosti, ustreznega odnosa do finančnih vprašanj obsega tudi finančno vzdržno vedenje/ravnanje in tudi aktivno finančno odpornost (Javrh, 2022, str. 7). Finančna zmožnost je neizogibna komponenta finančnega blagostanja, tako kot prikazuje spodnja slika.

Slika 1: Prikaz opredelitve finančne zmožnosti in finančnega blagostanja v projektu Finančna pismenost odraslih 2022–2024

Vir: Javrh, 2023, str. 26.

Pilotna izvedba programa za mlade in starejše odrasle³

Program je bil pilotno preskušen v celotnem obsegu s skupino brezposelnih udeležencev, starih do 35 let in s skupino starejših od 55 let, z različnimi stopnjami izobrazbe ter z različnimi izkušnjami in predznanjem na finančnem področju.

Udeleženci so v splošni oceni zelo pozitivno ocenili program, med drugim so v odgovorih v evalvacijskih vprašalnikih in v poglobljenih intervjujih navedli: »... vse kar smo imeli v programu, se mi zdi super, od dedovanja, davkov, obrestno obrestnega računa, na kakšne načine varčevati, tudi zdi se mi pomembno, ko so omenili, da bomo imeli zemljiško knjigo [...]«; »program mi je pomagal pri tem, da bom znala malo bolje razpolagati z denarjem, da ne bom, ko bom zaposlena in bom dobila plačo, da jo bom kar porabila za fiksne stroške in luksuzne stvari, ampak, da si bom znala organizirati [...]«; »Menim, da je bilo za vsakega od nas zelo poučno in nam bo to pridobljeno znanje pripomoglo tudi k lažji, razumljivejši in s tem stabilnejši zadnji tretjini življenja«; »Odličen program za celovit pregled finančne pokrajine, zelo uporabni izbirni moduli v katerih smo pridobili konkretne informacije in veščine za uporabo v praksi«. Posebej vidni so bili učinki programa na mlajše udeležence. Poročali so tudi o napredku na področju finančne pismenosti, na primer več udeležencev v družini sprejema odgovornost za finančne odločitve; pogosteje sprejemajo informirane individualne finančne odločitve; več jih ima pripravljen finančni načrt za prihodnost; več jih želi imeti nadzor na svojimi financami; pri več udeležencih je bilo opaziti spremembe v vedenju v zvezi z porabo denarja in varčevanjem; več udeležencev razmišlja o finančni rezervi; več udeležencev razmišlja o investiranju; več udeležencev je svoje finančno znanje ocenilo bolje; več udeležencev pogosteje (skoraj vsak dan) razmišljajo o financah.

³ Poročilo o pilotni izvedbi programov finančne pismenosti za odrasle, Andragoški center Slovenije 2024.

Ob začetku pilotne izvedbe se je pokazalo, da se izvajalec javnoveljavnega programa sreča s številnimi izzivi, na primer z zahtevno promocijo programa in pridobivanjem udeležencev ter njihovo motivacijo, da obiskujejo 100 urni program na temo finančne pismenosti; vzpostavljanje varnega prostora, da se udeleženci počutijo varne in spregovorijo o občutljivi temi, kot je denar in upravljanje z denarjem, ne glede na številne predsodke v zvezi z denarjem; kako premostiti razlike v "predznanju", ko je skupina zelo heterogena; katere metode dela izbirati, zlasti pri bolj "dolgočasnih" vsebinah; kako pripraviti kakovostna učna gradiva, da bodo neodvisna od implicitnih interesov ponudnikov storitev in dovolj kakovostna; izbira strokovnjakov v iz finančnega področja, ki bo vsebine predstavil neodvisno od interesov posameznih inštitucij; potreba po koordinatorju ali skrbniku programa; kako postaviti ustrezno razmerje med teorijo in prakso; zagotoviti zadostna finančna sredstva za izvajanje programa z zunanjimi predavatelji specialisti za posamezna področja finančne pismenosti. V fazi priprave končne verzije programa so bila ta vprašanja temeljito preiščena in rešitve vgrajena v katalog znanja ter v priporočila za izvedbo v organizaciji izobraževanja.

V pilotni izvedbi programa za starejše in za mlajše odrasle se je pokazalo, da je potrebno prilagoditi nekatere module in vsebine, kar je bilo v dopolnjevanju programa po pilotnih izvedbah tudi izvedeno. Prilagojene in dopolnjene so bile naslednje vsebine: pokazala se je dodatna potreba po vključitvi vsebin s področja komunikacije in pogajalskih strategij; na primer vsebino v modulu denar je potrebno izpeljati na bolj interaktiven način in glede na skupino tudi skrajšati; bolj sistematično je potrebno opredeliti vsebine z začetnih modulih; vnesti je potrebno več vsebin digitalne pismenosti, zlasti na področjih, kjer se finančna in digitalna pismenost prepletata (Flik, spletno nakupovanje, virtualne kartice); večji poudarek dati pri vsebinah o davkih in kreditih; premisliti je treba tudi o t.i. demo računih (bančni račun, trgovalni račun), s pomočjo katerih bi se lahko udeleženci učili ob pomoči virtualnega denarja.

Kaj vemo o finančni pismenosti odraslih

Finančna pismenost ne vpliva samo na potrebe posameznika, ampak tudi na družbene potrebe. Omogoča boljše razumevanje javnih financ, davkov in ekonomske politike ter vplivov finančnih odločitev na okolje in je tako ključna za aktivno državljanstvo. Finančna pismenost vpliva na javne odločitve, volilno vedenje, gospodarske reforme, rezultate politik in na splošno na delovanje naših demokracij, saj lahko ljudje bolj informirano sodelujejo v demokratičnih procesih in prispevajo k oblikovanju boljše ekonomske politike (Fornero in Lo Prete, 2023). Pomanjkanje finančne pismenosti lahko pripelje do socialne izključenosti in tudi revščine, saj odrasli, ki ne razumejo osnov finančnega sistema, težje obvladujejo svoje osebne finance, se pravilno odločajo glede denarja ter izkoriščajo priložnosti za izboljšanje svojega finančnega položaja. Bolj finančno pismeni posamezniki so manj verjetno odvisni od socialnih pomoči, kar lahko zmanjša obremenitev socialnih sistemov. Bolj finančno pismeni odrasli bodo bolj verjetno vlagali v različne oblike naložb, kar lahko pripomore k rasti kapitala v državi. Poleg tega so bolj pripravljeni na varčevanje za upokožitev, kar zmanjšuje potrebo po državni pokojninski podpori. Finančna pismenost lahko zmanjša razlike med družbenimi sloji tako, da omogoča odraslim iz manj privilegiranih okolij, da bolje razumejo in obvladujejo svoje finance. Simulacijske analize na primeru Italije so razkrile, da lahko povečanje ravni finančne pismenosti privede do zmanjšanja ravni neenakosti, ko gre za dohodek in bogastvo gospodinjestev med najbolj ranljivimi skupinami (Gallo in Sconti, 2023, str. 22). Ta rezultat govori o kritičnem pomenu finančne pismenosti, ne le kot nujne zmožnosti za splošno finančno blaginjo, temveč tudi kot o orodju za zmanjšanje neenakosti tam, kjer je to najbolj potrebno.

Osrednji pomen finančnih vprašanj se ne dotika zgolj posameznikovega osebnega življenja, temveč sega tudi na področje njegove poklicne poti. Slabo finančno upravljanje ima negativne posledice tudi za njegovo družino in delovno mesto. Finančni stres se pojavi, ko nekdo nima ali ne more upravljati virov za obvladovanje finančnih težav.

Odrasli se pogosto soočajo z različnimi pritiski in negotovostmi v času svoje poklicne poti. Če je njihova finančna pismenost nizka, so bolj dovzetni za finančni stres, ki lahko negativno vpliva na njihovo poklicno rast. Zato je razvoj finančne pismenosti med odraslimi ključnega pomena za uspešno vključevanje v delovno silo in dobro počutje na delovnem mestu.

Finančni stres je negativno povezan z delovno uspešnostjo, saj povečuje verjetnost odsotnosti z dela, slabo vpliva na psihično in fizično počutje zaposlenih, kar vodi v hitrejšo izgorelost pri delu, moti delovno učinkovitost ter ogroža zavzetost zaposlenih za organizacijo (Sabri in Aw, 2020, str. 216).

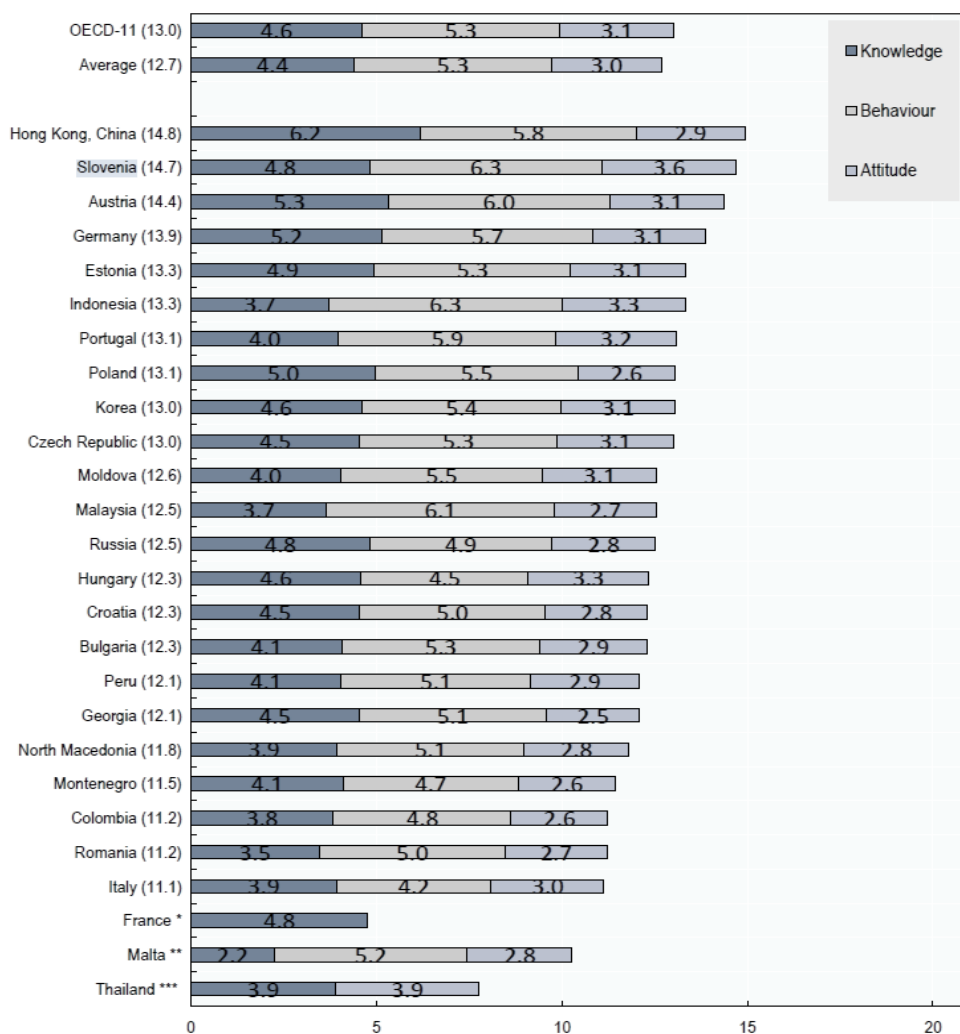
Stanje finančne pismenosti odraslih v Sloveniji je po letu 2010 preučevalo več raziskav, ki so se ukvarjale z merjenjem finančne pismenosti, tako na nacionalni kot mednarodni ravni. Te raziskave so uporabljale različne metodologije, ključne razlike med njihovimi ugotovitvami pa izhajajo iz različnih definicij finančne pismenosti. Sčasoma se je uveljavilo spoznanje, da zgolj merjenje znanja ne ponuja celovitega vpogleda v stanje finančne pismenosti.

Prva raziskava v Sloveniji o stanju finančne pismenosti leta 2010, ki je z vprašalnikom merila predvsem finančno znanje, je pokazala splošno slabo stanje finančne pismenosti (Mihajlovič, 2013). Povprečna ocena je bila namreč 2 (zadostno). V tej raziskavi se je pokazalo, da je le četrtina udeležencev odgovorila pravilno na vsaj polovico vprašanj. Pri analizi rezultatov so se razlike pokazale glede na spol, starost, izobrazbo, mesečni dohodek in regijo (prav tam).

V letu 2020 je bila izvedena obsežna raziskava finančne pismenosti v 26-ih državah, med njimi tudi v Sloveniji (OECD, 2020; Valicon, 2019). Rezultati so pokazali, da je raven finančne pismenosti v vseh državah, vključenih v raziskavo, nizka. Povprečni indeks finančne pismenosti med državami OECD je 13 (najvišji možen 21). Indeks upošteva: vedenje/ravnanje v specifičnih situacijah na finančnem trgu, razumevanje finančnih konceptov in procesov ter voljnost/pripravljenost uporabiti znanje in ekonomske spretnosti v različnih finančnih situacijah. Slovenija je dosegla indeks finančne pismenosti 14,7 in se je na vseh treh področjih (znanje, vedenje, odnos) uvrstila nad povprečje OECD.

Slika 2: Rezultati finančne pismenosti v raziskavi OECD (2020)

Razvrščeno po skupnih rezultatih finančne pismenosti (navedeni v oklepaju poleg države)

Opomba: Peru, ocena odnosa – ena od treh izjav, vključenih v oceno finančnega odnosa za Peru, uporablja drugačno besedilo za oceno dolgoročnega odnosa do denarja.

* Francija je v tem krogu zbiranja podatkov zbirala podatke samo za finančno znanje.

** Malta je postavila le 4 vprašanja o znanju in 7 vprašanj o vedenju, tako da na splošno rezultati znanja in vedenja niso primerljivi. Rezultati niso primerljivi, saj je bila raziskava na Malti izvedena med ciklom raziskav OECD 2016 in 2018, zato je anketni raziskovalni instrument Malte bil zasnovan na osnutku vprašalnika OECD, ki še ni bil dokončan. Naslednja raziskava na Malti naj bi bila usklajena z naslednjim ciklom raziskav OECD.

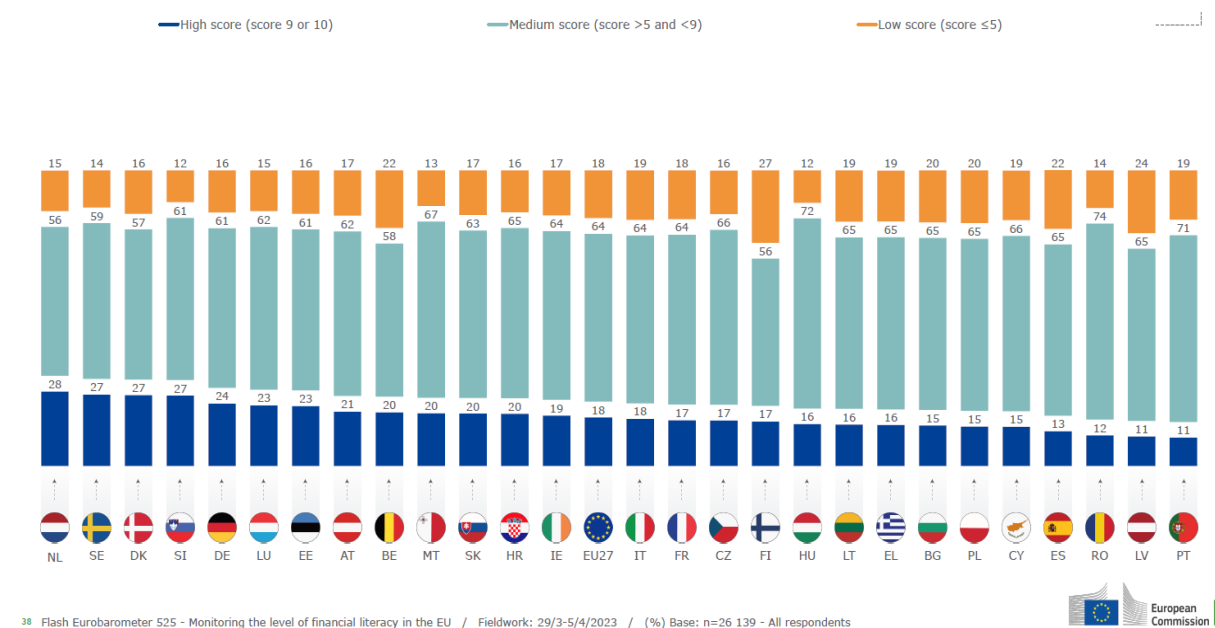
*** Tajska je uporabila orodje OECD iz leta 2015, zato rezultat vedenja ni primerljiv.

Povprečja ne vključujejo Francije, Malte in Tajske. Povprečje OECD-11 vključuje države članice OECD v vzorcu, za katerega obstajajo podatki, to so: Avstrija, Kolumbija, Češka, Estonija, Nemčija, Madžarska, Italija, Koreja, Poljska, Portugalska in Slovenija.

Vir: OECD (2020b).

Stopnja finančne pismenosti je leta 2022 v raziskavi o naložbenih možnostih ter finančni pismenosti znašala 42 %. Izmerili so jo s pomočjo tako imenovanih »Big Three« vprašanj (Valicon, 2022, str. 12). Najnovejša raziskava Flash Eurobarometer 525 iz leta 2023 je obravnavala dva vidika pri splošni oceni finančne pismenosti, tj. finančno znanje in finančno vedenje (Evropska komisija, 2023). Samo štiri države članice imajo četrtno prebivalcev z visoko ravno finančne pismenosti in med njimi je tudi Slovenija (27 % Slovenija; EU27 povprečje 18 %). Poleg tega ima Slovenija med državami EU (tako kot Madžarska) tudi najmanjši delež tistih, ki so v raziskavi izkazali nizko raven finančne pismenosti (12 % Slovenija; EU27 povprečje 18 %).

Slika 3: Splošna ocena finančne pismenosti v državah EU27 v raziskavi Flash Eurobarometer 525 (2023)

Vir: Evropska komisija, 2023, str. 38.

Pravne in strateške podlage za izobraževanje za finančno pismenost

Področje finančne pismenosti je v zakonodaji o izobraževanju odraslih v Sloveniji dokaj skopo naslovljeno. Finančne pismenosti ZIO-1 izrecno ne omenja, vendar lahko sklepamo, da se vključuje v cilj javnega interesa »pridobivanja splošnih in poklicnih zmožnosti za osebno rast, aktivno delovanje v skupnosti in na trgu dela« (ZIO-1, 2018, 5. člen, 2. točka). Medtem ko Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih navaja finančno pismenost kot eno izmed številnih področij, na katerih je treba v obdobju izvajanja resolucije pripravljati javnoveljavne in neformalne programe za odrasle (Potočnik, 2022, str. 50).

V krovnem dokumentu načrta okrevanja in odpornosti (NOO) je finančna pismenost prav tako vključena v ukrepe, namenjene lažji integraciji v družbo in trg dela. Predvidena je »prenova izobraževalnih programov s prenovo programskih dokumentov na celotni ravni izobraževanja z umeščanjem digitalnih kompetenc in kompetenc za trajnostni razvoj, na določenih stopnjah izobraževanja pa tudi novih vsebin temeljnih znanj računalništva in informatike ter finančne pismenosti (2021–2026)« (NOO, 2021, str. 27). Tako NOO kot Strategija razvoja Slovenije

2030 vidita finančno pismenost kot sredstvo za krepitev odpornosti, družbene odgovornosti in za učinkovitejše delovanje finančnega sistema nasploh (Načrt za okrevanje in odpornost, 2021, str. 343).

Dodatno je pomen finančne pismenosti posebej poudarjen v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, kjer je zlasti pri dodatnem pokojninskem zavarovanju, temeljni obliki dolgoročnega varčevanja za upokojitev v Sloveniji, ta kompetenca še posebej relevantna (ZPIZ-2, 2022, 2. člen, 4. paragraf).

Strategija dolgožive družbe pri pokojninskih sistemih kot sistemu socialne zaščite navaja usmeritev, da se spodbuja varčevanje za starost od začetka aktivne dobe in finančno opismenjuje v šoli (Strategija dolgožive družbe, 2018, str. 49).

Nekaj vsebin finančne pismenosti učenci v osnovnih šolah lahko pridobijo pri učnih urah gospodinjstva. Razvojni projekt Zavoda za šolstvo NA-MA POTI pa je vnesel pedagoške strategije in pristope, ki tudi z vključevanjem novih tehnologij pripomorejo k celostnemu in kontinuiranemu razvoju naravoslovne, matematične in drugih pismenosti otrok, učencev in dijakov. V projektu so med drugim pripravili opredelitev in gradnike za finančno pismenost (NA-MA POTI, 2021).⁴ Treba pa je zagotoviti kontinuiteto oz. nadomestiti vrzeli pri odraslih, saj niso imeli možnosti pridobiti ustreznih znanj in spretnosti finančne pismenosti v času začetnega izobraževanja, ne glede na trajanje izobraževanja.

Evropska skupnost se zaveda pomena finančne pismenosti, zato je v sodelovanju z OECD oblikovala Skupni evropski okvir finančne pismenosti za odrasle. Ta okvir predstavlja skupen nabor znanj, spretnosti in vedenj, ki naj bi jih posamezniki nujno potrebovali za razumevanje in upravljanje svojih osebnih financ. Okvir finančnih kompetenc za odrasle v EU vsebuje štiri vsebinska področja, in sicer: Denar in transakcije; Načrtovanje in upravljanje financ; Tveganje in korist ter Finančno okolje. Vsako vsebinsko področje se deli še na teme in podteme. Navedene so tudi kompetence, pri katerih se upoštevajo tri razsežnosti: znanje; vedenje oziroma delovanje in odnos. To je ključno, saj finančna pismenost ni omejena le na poznavanje konceptov, ampak tudi na razvoj pozitivnih odnosov in spretnosti pri sprejemanju finančnih odločitev. Posebej so izpostavljene kompetence, ki se nanašajo na digitalne in trajnostne finance ter na vpliv finančnih odločitev na varovanje okolja. Pri oblikovanju programa OSFI je Skupni evropski okvir finančne pismenosti za odrasle služil za izhodiščno referenco. Vsebina programa, ki izhaja iz okvira Evropske komisije/OECD, je bila prilagojena in usklajena s specifičnim kontekstom slovenskega prebivalstva. Izhajali smo iz ugotovljenih potreb odraslih na področju finančne pismenosti in poznavanja finančne kulture ter tradicije na Slovenskem.

3. CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina programa OSFI so vsi odrasli, od najmlajših⁵ do najstarejših. Ta program obsega zelo raznoliko ciljno skupino, zato ga je, v izbirnem delu s ponujenimi vsebinami, zelo dobro mogoče prilagoditi različnim potrebam udeležencev iz različnih starostnih skupin oziroma življenjskih situacij, v kateri se udeleženci nahajajo.

⁴ NA-MA POTI – Zavod RS za šolstvo. (2021). NA-MA POTI. Dostopno na: <https://www.zrss.si/projekti/projekt-na-ma-poti/#dejavnosti-v-projektu>

⁵ Najmlajši udeleženci v programih izobraževanja odraslih so stari najmanj 16 let. Omejitve starosti navzgor ni.

V ta program se bodo vključevale naslednje skupine odraslih:

- mlajši odrasli do 35 let, ki so v obdobju prehoda v samostojnost in razmišljajo o finančni neodvisnosti,
- odrasli, ki imajo omejene finančne vire in se soočajo z različnimi finančnimi izzivi,
- odrasli, ki želijo postati ali so že lastniki nepremičnin,
- odrasli, ki želijo vlagati in s tem nimajo dovolj izkušenj,
- odrasli, ki želijo sprejemati informirane odločitve glede upravljanja svojih financ,
- zaposleni odrasli tudi pred upokojitvijo oziroma v pripravi na upokožitev,
- samostojni podjetniki,
- brezposelni odrasli,
- upokoženci.

Izobraževanje na področju finančne pismenosti je eden izmed načinov, ki spodbuja finančno pismenost. To je eden izmed načinov, kako odraslim zagotovimo bolj varno finančno življenje (Lusardi in Mitchell, 2023, str. 19). Omogoča posameznikom razumevanje in obvladovanje svojih financ ter sprejemanje informiranih finančnih odločitev. Vpliva na ekonomsko stabilnost, izboljšuje dostop do virov, zmanjšuje tveganja, spodbuja dolgoročno načrtovanje, prispeva k aktivnemu državljanstvu in socialni vključenosti.

Finančna pismenost spodbuja osebno rast in samozavest odraslih, saj jim omogoča, da prevzamejo nadzor nad svojimi financami. Posamezniki, ki so finančno pismeni, so bolj sposobni načrtovati svoje finance, varčevati, upravljati dolgove, investirati, prepoznati in obvladovati finančna tveganja. To prispeva k njihovi ekonomski stabilnosti in manjši izpostavljenosti finančnim težavam, kar v končni fazi pozitivno vpliva na gospodarstvo družbe. Razumevanje konceptov, kot so diverzifikacija naložb, zavarovanje in varčevanje za nujne primere, pomaga zmanjšati izpostavljenost nepričakovanim finančnim težavam. Program finančne pismenosti za odrasle spodbuja posameznike, da načrtujejo za prihodnost, kar jim omogoča večjo finančno varnost. Finančno pismeni odrasli so bolj usmerjeni v dolgoročno načrtovanje svojih financ, vključno z varčevanjem za upokožitev. S tem si zagotovijo finančno varnost v poznejših življenjskih obdobjih. Vse to zmanjšuje verjetnost za nastanek finančnega stresa, saj bolje razumejo svoje možnosti in se tudi bolje pripravijo na nepričakovane dogodke.

4. CILJI IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA

Najsplošnejši cilj programa je izobraževanje odraslih za dvig njihove finančne zmožnosti, ki odraslim omogoča razumevanje in obvladovanje financ ter sprejemanje informiranih finančnih odločitev. S krepitvijo finančne zmožnosti odrasli krepijo poleg finančnega znanja, finančnih spretnosti, ustreznega odnosa do finančnih vprašanj, finančno vzdržno vedenje/ravnanje, tudi aktivno finančno odpornost. Z izobraževanjem na področju finančne pismenosti odrasli posredno razvijajo tudi nujno potrebne temeljne spretnosti branja, pisanja in računanja ter digitalnih spretnosti. Prav tako poglobljajo spoznanja o povezanosti in posledicah finančnih odločitev na okolje in širšo družbo.

Temeljni cilji izobraževalnega programa so:

- Razširiti in poglobiti splošno poučenost odraslih o najpomembnejših vidikih finančne pismenosti, jih informirati in motivirati za nenehno učenje ter jih opolnomočiti za odgovorno in varno načrtovanje finančne prihodnosti in osebnih financ v različnih življenjskih obdobjih zase in za njihove bližnje.

- Seznaniti odrasle z načini varčevanja, spremljanjem naložb, ocenjevanjem tveganj in sprejemanjem odločitev za ustvarjanje premoženja, jih informirati o prednostih in pasteh zadolževanja ter jih spodbuditi k preišljenim odločitvam.
- Seznaniti odrasle s področjem zavarovalništva in različnimi oblikami zavarovanj.
- Informirati odrasle o pravicah potrošnika, jih spodbuditi h kritični presoji in odgovornemu ravnanju, kadar so kršene pravice potrošnika in tudi ko njihove potrošniške odločitve vplivajo na zdravje in okolje.
- Opremiti odrasle z znanji in spretnostmi za uporabo digitalnih finančnih storitev in za zavarovanje digitalnih transakcij.
- Seznaniti odrasle z dedovanjem in tudi z vidiki etičnega ravnanja pri prenosu finančne zapuščine z dediščino.
- Informirati odrasle o priložnostih in tudi nevarnostih podjetništva kot finančne priložnosti.
- Seznaniti odrasle z delovanjem trga nepremičnih, jih spodbuditi k preišljenim odločitvam glede na potrebe udeležencev.
- Spodbuditi odrasle k dolgoročnejšemu finančnemu načrtovanju za varno starost oziroma za dostojno življenje po upokojitvi.
- Ozavestiti odrasle o pomenu zgodnjega vpeljevanja otrok v finančno načrtovanje in jih spodbuditi k načrtovanju finančne prihodnosti njihovih otrok.
- Usposobiti odrasle za praktično uporabo digitalnih finančnih storitev.
- Ozavestiti pri odraslih trajnostno naravnost pri sprejemanju lastnih finančnih odločitev in pri kritičnem presojanju finančnih odločitev odločevalcev v lokalnem okolju.

5. KATALOG ZNANJA ALI VSEBINA PROGRAMA

5.1. Struktura in vsebinska zasnova programa

V celoti program OSFI sestavlja osemnajst modulov, ki izhajajo iz najpomembnejših vsebinskih področij. Ta področja se skladajo z razumevanjem finančne pismenosti, ki je kot zmožnost opredeljena v namenu in ciljnih programa. Katalog znanja je zasnovan modularno in obsega: obvezni, izbirni in odprti del. Obvezni del obsega 63 ur, izbirni del 21 ur in odprti del 21 ur. Odprti del programa izvajalec opredeli v izvedbenem načrtovanju programa in ga prilagodi posebnostim ter potrebam ciljne skupine. Program določi izvajalec programa, glede na konkretne potrebe lokalnega okolja. Pri pripravi ciljev, kataloga znanja, oblik preverjanja znanja ter pogojev za strokovne delavce za odprti del programa, upošteva navodila za pripravo obveznega ali izbirnega dela programa v Izhodiščih za pripravo javnoveljavnih programov za odrasle (ACS, 2020), sprejme pa ga strokovni organ pri izvajalcu programa.

Obvezni del programa obsega naslednje module:

- Denar,
- Osebne finance,
- Varčevanje,
- Naložbe – vlaganje,
- Zavarovanje,
- Kreditiranje,
- Davki,
- Pravice potrošnikov,

- Digitalizacija in spletna varnost,
- Trajnost.

Obvezni del programa obsega 63 ur (skupaj z uvodnim delom), od tega 37 ur predavanj in 26 ur praktičnega dela.

Izbirni del programa obsega naslednje module:

- Dedovanje,
- Podjetništvo,
- Nepremičnine,
- Varčevanje za pokojnino,
- Upokojitev,
- Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike za starše,
- Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev,
- Tveganja pri različnih vrstah naložb.

Vsi moduli v izbirnem delu obsegajo skupaj 47 ur (predavanj in praktičnega dela, skupaj z zaključnim delom). Udeleženci skupaj z izvajalcem izberejo module tako, da izbirni del programa skupaj obsega vsaj 21 ur.

MODULI PROGRAMA	PRIPOROČENO TRAJANJE V URAH – predavanja	PRIPOROČENO TRAJANJE V URAH – vaje ali praktični del
A – Obvezni del programa		
Uvod v program	1	2
Modul 1 Denar	2	3
Modul 2 Osebne finance	5	2
Modul 3 Varčevanje	6	1
Modul 4 Naložbe - vlaganje	3	4
Modul 5 Zavarovanje	3	4
Modul 6 Kreditiranje	4	2
Modul 7 Davki	5	2
Modul 8 Pravice potrošnikov	3	2
Modul 9 Digitalizacija in spletna varnost	3	2

Modul 10 Trajnost	2	2
Skupaj število ur za predavanja in skupaj za vaje	37	26
Skupaj število ur obveznega dela programa	63	
B – Izbirni del programa		
Modul 11 Dedovanje	2	2
Modul 12 Podjetništvo	6	2
Modul 13 Nepremičnine	2	1
Modul 14 Varčevanje za pokojnino	5	2
Modul 15 Upokojitev	2	1
Modul 16 Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike za starše	4	2
Modul 17 Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev	2	3
Modul 18 Tveganja pri različnih vrstah naložb	5	1
Zaključevanje in evalvacija programa	1	2
Skupaj število ur izbirnega dela programa	31	16
Skupaj število ur za izvedbo izbirnega dela	21	
C – Odprti del programa		
Odprti del programa določi izvajalec.	21	
Skupaj število ur odprtega dela programa	21	

Trajanje programa skupaj	105
--------------------------	-----

5.2. Katalog znanja

Obvezni del programa

Modul 1: Denar

Trajanje: 5 ur (od tega 3 ure vaj)

Za izvedbo vaj se predvideva obisk finančnih institucij (na primer: Bankariuma za vsebinski sklop o zgodovini denarja in o funkcijah denarja; Muzej bančništva Slovenije za vsebinski sklop o funkcijah in oblikah denarja danes). Temeljne zmožnosti: Modul Denar razvija del temeljne zmožnosti finančne pismenosti, in sicer daje temeljno znanje o nastanku in poznavanju plačilnih sredstev, finančnih ustanov in okolij, razvija odnos do denarja in odraslemu omogoča bolj suvereno ravnanje z denarjem.

Priporočene vsebine oziroma teme: zgodovina denarja, funkcije denarja, oblike denarja danes, Evropska centralna banka, Banka Slovenije, inflacija, odnos do denarja.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: ZGODOVINA DENARJA Spozna namen in razvoj denarja Pozna spremembe denarnih enot na območju Slovenije v zadnjem obdobju.</p>	Preračuna določeno vrednost iz evrov v slovenske tolarje.
<p>B. Vsebinski sklop: FUNKCIJE DENARJA Loči med posameznimi vrstami denarja. Spozna namen in vlogo centralnih bank (Evropska centralna banka, Banka Slovenije) Spozna, kaj je bančni nadzor in kako so zavarovane bančne vloge. Inflacija in tiskanje denarja.</p>	<p>Naredi preračune med različnimi denarnimi enotami.</p> <p>Preveri, ali zanj velja zakonsko opredeljeno jamstvo za vloge v bankah.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: OBLIKE DENARJA DANES Pozna pojavne oblike denarja in različne vrste ter načine plačevanja.</p>	Izvede plačilo z različnimi pojavnimi oblikami denarja.
<p>Č. Vsebinski sklop: ODNOS DO DENARJA Pozna, kaj je denar in razvije lastno prepričanje do denarja, z upoštevanjem dejavnikov, ki na to vplivajo.</p>	Premisli in pretehta lasten odnos do denarja.

Modul 2: Osebne finance

Trajanje: 7 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul Osebne finance razvija del temeljne zmožnosti finančne pismenosti, saj omogoča vpogled v življenjske cikle, v povezavi z osebnimi financami, daje temeljno znanje o poznavanju vodenja osebnega proračuna, finančni osamosvojitvi in finančnih ciljih ter načrtovanju financ ter nudi razumevanje osnovnih pojmov o premoženju, s čimer odraslemu omogoča bolj suvereno ravnanje z osebnimi financami.

Priporočene vsebine oziroma teme: življenjski cikel in faze v upravljanju osebnih financ, vodenje osebnega proračuna: pregled osebnih financ: odhodki in dohodki, finančna osamosvojitve (predvsem za mlade odrasle), finančni cilji in načrtovanje financ, premoženje.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: ŽIVLJENJSKI CIKEL IN FAZE V UPRAVLJANJU OSEBNIH FINANC Pozna in razume 5 življenjskih obdobij in finančnega dogajanja:</p> <ul style="list-style-type: none">- finančna odvisnost,- finančna osamosvojitve,- izgrajevanje družine, kariere, blagostanja,- priprava na spremembo življenjskega stila,- pokoj.	<p>Določi različna življenjska obdobja in finančne potrebe v posameznem obdobju. Določi, kje je v življenjskem ciklu finančnega dogajanja.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: VODENJE OSEBNEGA PRORAČUNA, PREGLED OSEBNIH FINANC, ODHODKI IN DOHODKI Razume faze denarnega toka (prometa na TRR): prilivi, odlivi in drugi stroški. Razume, zakaj odhodki praviloma ne smejo presežati prihodkov. Razume princip: Porabimo manj kot prejmemo – ustvarjamo prihranke.</p> <p>Razume samoomejevanje.</p> <p>Razume pravila kategoriziranja stroškov pri osebnem in družinskem proračunu (odvisno od ciljne skupine).</p>	<p>Loči prihodke in odhodke. Loči prihodke in odhodke v osebnem in v družinskem proračunu. Pripravi pregled osebnega mesečnega proračuna s prihodki in odhodki po določenih kategorijah.</p> <p>Za posamične stroškovne kategorije določi limite, ki predstavljajo obliko samoomejevanja v trošenju.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: FINANČNA OSAMOSVOJITEV Razume osnovne pojme: finančna osamosvojitve, finančna varnost, finančna svoboda, varnostna rezerva.</p>	<p>Razlikuje med različnimi finančnimi stanji, v katerih se posameznik znajde čez čas in korake za dosego finančne svobode.</p> <p>Preračuna letno varnostno rezervo oziroma pokojninsko rezervo glede na svojo trenutno življenjsko situacijo (selitev od doma, odhod v dom starejših občanov, poroka ...).</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: FINANČNI CILJI IN NAČRTOVANJE Razume razliko med finančnimi potrebami in željami.</p>	<p>Razlikuje med finančnimi potrebami in željami in jih prepozna pri sebi.</p>

Znanje	Spretnosti
Zaveda se, da so nekateri cilji kratkoročni, drugi dolgoročni in da je s tem povezan finančni načrt.	<p>Pripravi pregled lastnih kratkoročnih in dolgoročnih ciljev.</p> <p>Kratkoročne in dolgoročne cilje finančno ovrednoti ter pripravi finančni načrt.</p>
D. Vsebinski sklop: PREMOŽENJE Pozna osnovne pojme: sredstva, dolgovi in neto premoženje.	Pripravi pregled lastnih sredstev, dolgov in izračun neto premoženja.

Modul 3: Varčevanje

Trajanje: 7 ur (od tega 1 ura vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul Varčevanje udeležencem omogoča razumevanje namena varčevanja, spoznavanja različnih oblik oziroma možnosti varčevanja ter omogoča izdelavo osebnega varčevalnega načrta glede na tip vlagatelja.

Priporočene vsebine oziroma teme: namen varčevanja, prejemki in izdatki, izračun prihrankov, finančne in nefinančne naložbe, depoziti, obveznice, delnice, vzajemni skladi, nepremičnine, plemenite kovine, vrednost denarja v času, obrestno obrestni račun, življenjski cikel in varčevanje, razpršitev naložb, varčevalni načrt.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVNI POJMI VARČEVANJA</p> <p>Pozna osnovni motiv oziroma namen varčevanja.</p> <p>Loči in razume, kaj so prejemki na eni strani ter izdatki na drugi strani.</p> <p>Razume, kako na finančno stanje vpliva odplačevanje dolgov in zavarovanje premoženja.</p> <p>Razume način ustvarjanja in namen prihrankov.</p>	Izračuna svoje prihranke ob zelenih stopnjah varčevanja (poraba in izdatki/varčevanje oziroma investiranje).
<p>B. Vsebinski sklop: OBLIKE VARČEVANJA</p> <p>Loči med finančnimi in nefinančnimi naložbami. Pozna nabor finančnih naložb in njihove lastnosti.</p> <p>Pozna možnosti vlaganja v nefinančne naložbe in njihove značilnosti.</p>	Izračuna obrestno obrestni račun in vrednost naložbe v določenem časovnem obdobju ob določeni obrestni meri.
<p>C. Vsebinski sklop: VARČEVALNI NAČRT</p> <p>Razume vrednost denarja v času in učinke</p>	

Znanje	Spretnosti
<p>inflacije.</p> <p>Pozna življenjski cikel posameznika z vidika varčevanja (od predšolske mladine do upokojencev).</p> <p>Razume pomen razpršitve naložb.</p>	<p>Določi, kakšen tip vlagatelja je, v skladu s tem izdela osebni varčevalni načrt.</p>

Modul 4: Naložbe - vlaganja

Trajanje: 7 ur (od tega 4 ure vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul spodbuja udeležence k spoznavanju finančnih trgov. Po opravljenem modulu udeleženec razume delovanje finančnega trga, vrste naložb, varnost in tveganja pri naložbah ter likvidnost. Načrtuje finančne korake, kot so: varčevanje za pokojnino, ohranjanje premoženja, pozna, kako razpršiti naložbe ... zna izbrati ustrezno naložbo zase in za svojo družino.

Priporočene vsebine oziroma teme: kaj je naložba, vrste naložb glede časovne opredelitve, vrste vrednostnih papirjev, kaj so obresti, donosi in obrestno obrestni račun, varnost, tveganje in likvidnost naložb, finančni trgi in finančne institucije, vrste naložb.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: KAJ JE NALOŽBA, VRSTE NALOŽB</p> <p>Razume, kaj je naložba in pozna prednosti naložb. Razume, kaj so kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne naložbe.</p> <p>Zaveda se, zakaj je treba varčevati in načrtovati naložbe.</p>	<p>Prepozna (glede na postavljene cilje), katera naložba je primerna glede na dolžino naložbe.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: VRSTE VREDNOSTNIH PAPIRJEV</p> <p>Razume, kaj je dolžniški in kaj lastniški vrednostni papir.</p> <p>Loči vrednostne papirje in razume pomen teh.</p>	<p>Oceni prednosti in tveganja vlaganja v vrednostne papirje.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: KAJ SO OBRESTI, DONOSI IN OBRESTNO OBRESTNI RAČUN</p> <p>Pozna pomen obresti, donosov in obrestno obrestnega računa.</p> <p>Pozna, kako se pripisujejo obresti in kdaj.</p>	<p>Izračuna donos.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: VARNOST, TVEGANJE IN LIKVIDNOST NALOŽB</p> <p>Razume, zakaj je potrebna razpršitev naložb.</p>	<p>Razlikuje vrste naložb in razlikuje naložbe glede na likvidnost.</p>

Ve, zakaj so potrebne ocene tveganja pri naložbah in kakšna je likvidnost pri različnih naložbah.	Pri naložbah ne pozabi upoštevati ocene tveganja.
D. Vsebinski sklop: FINANČNI TRGI IN FINANČNE INSTITUCIJE Razume, kaj predstavlja denarni trg in kaj trg kapitala. Razume naloge različnih finančnih institucij	Razlikuje denarni trg in trg kapitala. Prepozna razliko med trgi. Loči med finančnimi institucijami in katere naloge opravljajo.
E. Vsebinski sklop: VRSTE NALOŽB Pozna vrste naložbenih kategorij, razume produkte in njihove lastnosti ter delovanje. Razlikuje finančne instrumente, pozna njihov pomen.	Analizira naložbe in jih presodi z vidika stopnje tveganosti. Sprejme odločitve glede primerne naložbe zase. Oceni prednosti in tveganje določene naložbe.

Modul 5: Zavarovanje

Trajanje: 7 ur (od tega 4 ure vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul spodbuja udeležence k razmisleku o lastni socialni varnosti in zaščiti pred nenadnimi dogodki s finančnimi posledicami. Razume posledice, ki jih nosi ob določenih odločitvah, kot so: krediti, skrb za mladoletne otroke, morebitne posledice zdravstvenega stanja, nezgod in izgube premoženja ... S svojimi odločitvami vpliva na odnos do sebe, svoje družine, družbe in okolice. Pozna, razume in zna uveljavljati svoje pravice iz zavarovalnih polic.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnovni pojmi zavarovanja, sklepanje zavarovalnih polic, vrste zavarovanj.

Znanje	Spretnosti
A. Vsebinski sklop: OSNOVNI POJMI ZAVAROVANJA Razume, kdaj je dobro skleniti zavarovanje. Razume, kdaj je obvezno skleniti zavarovanje.	Oceni tveganje in izvede ukrepe, s katerimi zaščiti svojo socialno in finančno varnost. Zaveda se posledic tveganja, ki ga nosi zaradi svojih finančnih odločitev. Pripravi načrt za svojo socialno in finančno varnost.
B. Vsebinski sklop: SKLEPANJE ZAVAROVALNIH POLIC Razume, kako se pravilno določi zavarovalna vsota kritja na zavarovalni polici. Razume, kdo je zavarovalec in kdo zavarovanec na zavarovalni polici. Pozna davčno bremenitev pri zavarovalnih policah.	Poskrbi, da je zavarovalna vsota v višini, katero potrebuje za kritje zavarovanega. Sprejema odločitve o zavarovalnih policah glede na višino davčne obremenitve.
C. Vsebinski sklop: VRSTE ZAVAROVANJ Pozna različne vrste zavarovanj.	Informirano načrtuje svoje zavarovanje za določen namen. Oceni, katera zavarovanja so manj primerna zanj.

Modul 6: Kreditiranje

Trajanje: 6 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul kreditiranje omogoča udeležencem razumevanje namena zadolževanja. Izračunanja svoje kreditne sposobnosti, poznavanje različnih vrst kreditov in njihove namene ter ključne elemente pri zadolževanju (obrestna mera, zavarovanje, elementi kreditne pogodbe), poznavanje pravice potrošnikov pred in po sklenitvi kreditne pogodbe.

Priporočene vsebine oziroma teme: namen zadolževanja in kreditna sposobnost, razkorak med prihodki in odhodki, življenjske potrebe in življenjski cikli posameznika, vrste kreditov, stanovanjski kredit, potrošniški krediti, obrestne mere, fiksna obrestna mera, variabilna obrestna mera, zavarovanje kredita in vrste zavarovanj, kreditna pogodba, pravice potrošnikov, predhodne informacije, odstop od pogodbe, predhodno vračilo, izvensodno reševanje sporov.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: ZAKAJ SE ZADOLŽUJEMO IN KREDITNA SPOSOBNOST Razume razkorak med prihodki in odhodki ter življenjske potrebe/cilje v posameznem obdobju življenjskega cikla. Ve, kakšna mora biti dobra kreditna sposobnost posameznika.</p>	<p>Izdela osebni/družinski proračun. Izračuna svojo kreditno sposobnost.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: VRSTE KREDITOV Loči med posameznimi vrstami kreditov in njihovim namenom.</p>	<p>Preučí anuitetni načrt odplačevanja stanovanjskega kredita, oceni, koliko se sklada z njegovimi dejanskimi finančnimi zmožnostmi. Pri tem upošteva tudi morebitne nepričakovane dogodke.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: POTROŠNIŠKI KREDITI Pozna vrste in primere potrošniških kreditov.</p>	<p>Določi, kakšen tip vlagatelja je in je v skladu s tem sposoben izdelati osebni varčevalni načrt.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: OBRESTNE MERE Razlikuje med variabilno in fiksno obrestno mero. Razume učinke sprememb variabilnih obrestnih mer.</p>	<p>Primerja izračune kreditne obremenitve glede na variabilno ali fiksno obrestno mero.</p>
<p>D. Vsebinski sklop: ZAVAROVANJA Pozna vrste zavarovanj in njihovo primernost za posamezno vrsto kredita. Pozna postopek in stroške izvedbe hipotekarnega zavarovanja.</p>	<p>Razgleda se med različnimi oblikami zavarovanj.</p>
<p>E. Vsebinski sklop: KREDITNA POGODBA Pozna ključne elemente kreditne pogodbe.</p>	<p>Pregleda različne elemente pogodbe, saj razume, čemu so posamezni elementi pogodbe namenjeni.</p>
<p>F. Vsebinski sklop: PRAVICE POTROŠNIKOV Pozna pravice potrošnika, ki jih ima posameznik kot posojilojemalec.</p>	<p>Uveljavlja posojilojemalčeve pravice.</p>

Modul 7: Davki

Trajanje: 7 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Pri vseh odločitvah in spremembah pri osebnih financah se zaveda davčnih obveznosti in njihovega vpliva na vrednost svojega premoženja.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnovni davčni pojmi, osnovne oblike davkov, glavni davki v Sloveniji, dohodki iz kapitala, nepremičnine in davki.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVNI POJMI Pozna osnovno definicijo pojma davek in fiskalna politika. Pozna povezanost med davki in državo. Razume, kdo je plačnik in kdo prejemnik davka. Pozna osnovne pojme v postopku obdavčitve.</p>	<p>Loči med plačniki in prejemniki davkov. Spremlja napovedi države o spremembah fiskalne politike. Natančno pregleda prejeto davčno odločbo.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: OSNOVNE OBLIKE DAVKOV Razume in pozna tri osnovne vire zbiranja davkov: potrošnja, dohodek in premoženje.</p>	<p>Loči, katere vrste davkov plačuje glede na vir prihodka. Spremlja svoje finančne vire in preverja njihovo obdavčitev.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: GLAVNI DAVKI V SLOVENIJI Pozna glavne davke v Sloveniji, na primer pri prodaji avtomobila. Razume osnove različnih vrst obdavčitev v Sloveniji.</p>	<p>Preračuna, koliko davka plača pri svojih dohodkih, premoženju ter pri potrošnji. Preveri svojo dohodninsko napoved z vidika pravilnosti obdavčitve. Pregleda svojo plačilno listo glede na bruto in neto plačo.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: DOHODEK IZ KAPITALA Pozna in razume vse tri vire dohodka iz kapitala: dividende, obresti in dobiček iz kapitala.</p>	<p>Predvideva in preračuna, koliko znaša davek na posamezen dohodek iz kapitala. Pravočasno odda pravilno izpolnjeno svojo davčno napoved za vse dohodke iz kapitala, če jih ima.</p>
<p>D. Vsebinski sklop: NEPREMIČNINE IN DAVEK Pozna vse davke, vezane na nepremičnine. Razume in pozna vse davčne obveznosti, ki izvirajo iz lastništva in transakcij z nepremičninami.</p>	<p>Preračuna, kakšni so stroški davkov za nepremičnine, ki jih ima v lasti. Preračuna, koliko davka bo plačal pri prodaji/nakup nepremičnine. Oceni smotrnost vlaganja v nakup nepremičnine in oceni donosnost.</p>

Modul 8: Pravice potrošnikov

Trajanje: 5 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul spodbuja udeleženca k razmisleku o svoji vlogi potrošnika in o posledicah, ki jih imajo potrošniške odločitve. Razume svojo vlogo kot potrošnik, zna sprejemati smotrne potrošniške odločitve, ima ustrezen odnos do nakupovanja, okolja in sebe kot potrošnika, pozna, razume in zna uveljavljati svoje potrošniške pravice.

Priporočene vsebine oziroma teme: preudarno potrošništvo, vplivi na okolje, oglaševanje, potrošniška zakonodaja, pravice in dolžnosti potrošnikov, varstvo potrošnikov na področju finančnih storitev, pritožbeni postopki.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: SPREJEMANJE DOBRIH POTROŠNIŠKIH ODLOČITEV Razume pomen in prednosti preudarnega nakupovanja. Razume, zakaj je potrebna primerjava izdelkov in storitev še pred nakupom. Razume vpliv svojih potrošniških odločitev na okolje, družbo in lastno premoženje. Razume razliko med objektivnimi informacijami in oglaševanjem.</p>	<p>Poišče neodvisne informacije o določenem izdelku ali storitvi. Primerja cene in kakovost različnih izdelkov in storitev. Uporablja spletne iskalnike in spletne strani, ki so namenjene primerjavi izdelkov. Seznani se z rezultati neodvisnih testiranj. Izbere ustrezen izdelek ali storitev skladno s svojimi potrebami in finančnimi zmožnostmi. Oceni, kakšen okoljski vpliv bi imela njegova nakupna odločitev. Varčno ravna s hrano in skrbi za zmanjšanje odpadkov hrane v gospodinjstvu in na delovnem mestu. Prepozna oglase, tudi prikrite, in oceni, v kakšni meri jim lahko zaupa.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: VARSTVO POTROŠNIKOV Pozna osnovno zakonodajo, ki ščiti potrošnika, pozna in razume pravice in dolžnosti. Razume, v katerih primerih se lahko uporablja. Zaveda se, da je treba pogodbo pred podpisom prebrati in razumeti. Zna oceniti, kaj so nepošteni pogodbeni pogoji.</p>	<p>Zakone prenese v lastno prakso, ve, kdaj veljajo zanj in kaj pomenijo. Prebere predpogodbene informacije - to so informacije o produktu ali storitvi, ki jih prejme pred podpisom pogodbe. Predpogodbene informacije različnih ponudnikov primerja med seboj in se odloči za konkretnega ponudnika, ki ga oceni za najbolj ugodnega. Oceni primernost določene pogodbe in jo sklene, kadar oceni, da je ustrezna. Oceni, kdaj so bile njegove pravice v vlogi potrošnika kršene. Uveljavlja svoje potrošniške pravice v konkretnih primerih.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: VARSTVO POTROŠNIKOV NA PODROČJU FINANČNIH STORITEV Pozna osnovno zakonodajo, ki ga ščiti pri uporabi finančnih storitev. Razume, v katerih primerih se ta zakonodaja uporablja. Razume, kaj pomeni »drobni tisk«. Pozna in razume svoje pravice in dolžnosti v vlogi potrošnika na področju finančnih storitev. Pozna najpogostejše pasti, s katerimi se srečujejo potrošniki na področju finančnih storitev.</p>	<p>Zakone prenese v prakso, ve, kdaj veljajo zanj in kaj pomenijo. Pregleda drobni tisk. Pregleda predpogodbene informacije (te opisujejo pogoje najemna kredita, ki ga želi najeti, ter posledice, ki izhajajo iz podpisa pogodbe). To stori, preden najame kredit ali sklene zavarovanje.</p>
<p>D. Vsebinski sklop: REŠEVANJE POTROŠNIŠKIH SPOROV</p>	<p>Napiše pritožbo in jo argumentira, kadar meni, da so bile kršene njegove potrošniške pravice.</p>

Znanje	Spretnosti
<p>Razume, kdaj je smiselno in potrebno izkoristiti pritožbene postopke.</p> <p>Zaveda se, da obstajajo vnaprej določeni pritožbeni postopki, ki jih lahko izvede.</p> <p>Pozna in razume osnovne značilnosti pritožbenih postopkov.</p> <p>Razume posledice, ki izhajajo iz določenega pritožbenega postopka - možnosti uveljavljanja svojih pravic ter omejitve.</p>	<p>Odgovorno izbere pomoč za konkretne primere potrošniških sporov, ter ve, kam lahko poda pritožbe.</p> <p>Uporabi postopek izvensodnega reševanja potrošniških sporov na področju bančništva in zavarovalništva.</p>

Modul 9: Digitalizacija in spletna varnost

Trajanje: 5 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul Digitalizacija in spletna varnost spodbuja odrasle k uporabi digitalnih orodij, ki so na voljo za izboljšanje temeljne zmožnosti finančne pismenosti. Usposobi odrasle za prepoznavanje prednosti digitalizacije vodenja finančnih poslov ter jih usposobi za prepoznavanje spletnih nevarnosti in prevar. Modul razvija zmožnost ustreznega odzivanja na različne tipe prevar na spletu in njihovo prepoznavanje.

Priporočene vsebine oziroma teme: predstavitve digitalnih možnosti, spletne nevarnosti in prevare, možnosti samozaščite.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: UPORABA DIGITALNIH MOŽNOSTI ZA FINANČNO POSLOVANJE</p> <p><i>Starejši odrasli:</i> Pozna mobilno banko in razume njeno osnovno delovanje.</p> <p><i>Mlajši odrasli:</i> Razume vse možnosti, ki jih ponujajo spletne banke oziroma mobilne banke.</p>	<p>Prijavi se v spletno banko, pregleda stanje na računu, plača račun in namesti varčevalni račun ter prenese del financ nanj.</p> <p>Kategorizira svoje dohodke in odhodke, pregleda statistiko mesečnega proračuna po kategorijah.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: SPLETNE NEVARNOSTI IN PREVARE</p> <p>Pozna različne tipe spletnih nevarnosti in prevar, povezanih z denarjem in financami (7 tipov najpogostejših prevar po mnenju Policije Slovenije).</p> <p>Razume, da je največja nevarnost spletnih prevar njihova fleksibilnost in ažurnost.</p>	<p>Odstrani različne poskuse spletnih prevar, na primer lažni pozivi posredovanja finančnih podatkov.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: MOŽNOSTI SAMOZAŠČITE</p> <p>Pozna načine, kako se preventivno odzvati na potencialne prevare in nevarnosti na spletu.</p> <p>Pozna korake za postopek prijave, ko pride do spletne prevare, saj se postopki razlikujejo glede na tipe prevar.</p>	<p>Izvede preventivni postopek za primer suma prevare na spletu.</p>

Modul 10: Trajnost

Trajanje: 4 ure (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul Trajnost udeležence ozavešča o vidikih trajnosti in kako se lahko vnašajo v vsakodnevno življenje v povezavi s financami in finančno pismenostjo ter s prikazom vpliva na osebne finance ter širše. Udeležence seznanja z vzvodi moči, ki jih imajo na področju trajnosti, in kaj to zanje pomeni. Modul razvija zmožnost poznavanja načinov trajnostne naravnosti ter izdelave osebnega načrta za vnos načinov doseganja trajnosti, ki jih lahko posameznik vnese v svoje vsakodnevno življenje.

Priporočene vsebine oziroma teme: trajnostna naravnost, etično in trajnostno bančništvo, družbena odgovornost in doniranje, spremljanje in ocenjevanje napredka

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: TRAJNOSTNA NARAVNANOST Ve, da je trajnostna naravnost protiutež potrošništvu, ki jo lahko vnese v vsakodnevno življenje. Seznani se s finančnimi posledicami trajnostnega nakupovanja (kupovanje sezonske hrane, second hand moda, trajnostna moda, izmenjevanje oblačil, večkratna namembnost v nasprotju z enkratno uporabnostjo ...).</p>	<p>Uporabi različne načine trajnostne naravnosti kot protiutež potrošništvu. Oceni, katere načine trajnostne naravnosti je smiselno vnesti v svoje življenje. Vsaj katerega od teh tudi izvede. Spremeni svoje potrošniške navade.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: ETIČNO IN TRAJNOSTNO BANČNIŠTVO Pozna možnosti izbire trajnostnih bank in drugih finančnih institucij, trajnostnih naložb ter vlaganj.</p>	<p>Seznani se z bankami, naložbami in skladi, ki niso trajnostno naravnani. Odgovorno izbira med njimi.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: DRUŽBENA ODGOVORNOST IN DONIRANJE Pozna možnost vplivanja na trajnostni razvoj preko dobrodelnih prispevkov in donacij lokalnim in globalnim trajnostnim pobudam. Seznani se s projekti, ki imajo trajnostne učinke. Pozna prostovoljstvo kot pozitiven vpliv na (lokalno) skupnost.</p>	<p>Donira trajnostnim projektom, s čimer vpliva na trajnostnost. Prepozna, kdaj so v projektu, ki ga zanima, predvideni trajnostni učinki.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: SPREMLJANJE IN OCENJEVANJE NAPREDKA NA PODROČJU TRAJNOSTNEGA RAVNANJA Pouči se o trajnostnem načinu življenja in prvine vnese v svoj vsakdan.</p>	<p>Izdela lasten načrt zagotavljanja trajnostnosti s pomočjo vsakodnevnih finančnih odločitev.</p>

Izbirni del programa

Modul 11: Dedovanje

Trajanje: 4 ure (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Kritično razmišlja o dolgoročnih posledicah svojih finančnih odločitev, saj v prihodnosti njegovo finančno stanje pomeni zapuščino.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnovni koncepti, zakonske podlage in postopki dedovanja, načrtovanje lastne zapuščine, priprava oporoke, zakonita dediščina in pridobivanje dediščine.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVE DEDOVANJA Pozna osnovne koncepte in postopke dedovanja. Loči vrste premoženja in kako se dedujejo. Pozna zakonske podlage o dedovanju. Pozna osnovne pravne vidike dedovanja, kot so dediči, deleži dedovanja, pravice in obveznosti ter osnovne pojme, kot so: oporoka, zapuščina, izročilna pogodba in volilo.</p>	<p>Sproži postopke za pridobitev dediščine in za prenos premoženja na dediče. Razlikuje med različnimi vrstami dedovanja.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: NAČRTOVANJE LASTNE ZAPUŠČINE Zaveda se pomembnosti načrtovanja lastne zapuščine. Razume in zaveda se etičnih in čustvenih vidikov dedovanja. Razume koncept odpovedi dediščini in smiselnost tega v določenih okoliščinah. Prepozna etične in čustvene vidike dedovanja.</p>	<p>Pripravi načrt za dedovanje svojega premoženja, oziroma kako razdeliti svoje imetje, pri čemer upošteva različne možnosti glede dedičev. Poskrbi za dedovanje svojega premoženja. Zaščiti tako dediče kot svoje premoženje pred možnimi zlorabami v zvezi z dedovanjem. Upošteva etične in čustvene vidike dedovanja sprejema odločitve o tem kdo bo kaj prejel.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: PRIPRAVA OPOROKE Pozna pravice in obveznosti dedičev. Razume svojo vlogo pri urejanju zapuščine. Pozna možnosti enakopravne delitve in alternativne načine delitve. Pozna različne pristope k razdelitvi premoženja. Razume, kako priti do pravične, poštene in nekonfliktne razdelitve premoženja.</p>	<p>Začne z vnaprejšnjo ureditvijo dedovanja svojega imetja. Analizira različne možnosti in oceni posledice odločitve za vnaprejšnjo ureditev dedovanja. Opredeli svoje želje glede razdelitve premoženja. Pripravi veljavno oporoko z vsebino oporoke in razdelitvijo premoženja in jo primerno hrani. Imenuje izvršitelja oporoke.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: ZAKONITA DEDIŠČINA Pozna pravice in deleže zakonitih dedičev. Ve, kdo so zakoniti dediči. Zaveda se, da se dedujejo tudi dolgovi. Pozna mednarodno dedovanje.</p>	<p>Naredi različne scenarije razdelitve premoženja, kako se lahko premoženje razdeli med njegove dediče in kako bodo upoštewane njihove pravice pri razdelitvi premoženja.</p>
<p>D. Vsebinski sklop: PRIDOBIVANJE DEDIŠČINE Pozna postopek zapuščinske razprave in potrebno dokumentacijo ter davčne obveznosti in stroške v</p>	<p>Informira se pri pravnem svetovalcu in se pozanima o dodatnih stroških.</p>

Znanje	Spretnosti
zvezi z dedovanjem. Pozna dediščinski in darilni davek. Razume davčne posledice dedovanja in darovanja premoženja. Pozna načine za zmanjšanje davčnih obremenitev.	Preračuna davčne posledice dedovanja in darovanja premoženja zanj in za dediče. Upošteva načine za zmanjšanje davčnih obremenitev.

Modul 12: Podjetništvo

Trajanje: 6 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti:

Prepozna podjetništvo kot finančno priložnost in je previden pri tveganjih in možnostih zavarovanja znotraj podjetništva.

Priporočene vsebine oziroma teme: Osnove podjetništva in poslovnih financ, analiza finančnih izkazov in razvoj podjetja z upoštevanjem tveganj in zavarovanj.

Znanje	Spretnosti
A. Vsebinski sklop: OSNOVE PODJETNIŠTVA IN POSLOVNIH FINANC Pozna osnovne pojme podjetništva: prihodki, stroški, dobiček, izguba in bruto/neto dobiček. Prepozna razliko med dobičkom in denarnim tokom. Razume načrtovanje poslovnih financ. Pozna davke in pravila, davčne obveznosti za podjetje.	Pripravi si poslovni načrt. Uporabi svoj poslovni načrt. Načrtuje svoje poslovne finance. Izračuna začetne investicije in operativne stroške. Loči osebne in poslovne finance.
B. Vsebinski sklop: ANALIZA FINANČNIH IZKAZOV Razume bilanco stanja izkaz uspeha in denarni tok.	Uporabi finančne podatke za nadaljnje načrtovanje. Upravlja denarni tok svojega podjetja. Interpretira ključne finančne kazalnike za oceno uspešnosti poslovanja.
C. Vsebinski sklop: RAZVOJ Pozna in razume tveganja in zavarovanje pred njimi, potrebne za rast/razvoj podjetja.	Uporabi možnosti poslovnega zavarovanja. Predvidi poslovna tveganja. Opredeli priložnosti, se prilagaja spremembam in je inovativen.

Modul 13: Nepremičnine

Trajanje: 3 ure (od tega 1 ura vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul spodbuja udeležence, da spoznajo delovanje nepremičninskega trga. Preden se odločajo za nakup nepremičnine, morajo poznati vse prednosti in slabosti trga. Zavedajo se davčne stopnje, ki jo morajo plačati in kdaj so upravičeni plačila davka. Zavedajo se stroškov, ki nastanejo z nakupom nepremičnine.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnove na trgu nepremičnin, vrste nepremičnin.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVE O TRGU NEPREMIČNIN Razume prednosti in slabosti nepremičninskega trga. Razume, s kakšnim namenom kupuje nepremičnino (na primer kot reševanje stanovanjskega problema, za oddajo, za oddajo v turistični namen, oddaja poslovnih prostorov ...). Pozna prednosti in slabosti oddajanj nepremičnine za določen namen ter s tem povezane davčne obveznosti.</p>	<p>V praksi pred nakupom nepremičnine upošteva slabosti in prednosti nepremičninskega trga (na primer lokacija, stroški, davki ...). V praksi upošteva namen nakupa nepremičnine (kot so nakupi zaradi lastne potrebe, zaradi investicije - oddajanje v najem ali zaradi oddajanja v poslovne namene).</p>
<p>B. Vsebinski sklop: VRSTE NEPREMIČNIN Razume različne vloge: lastnik nepremičnine, upniško razmerje. Razume, kaj je investicijski trg nepremičnin. Pozna tveganja in varnost, donosnost, likvidnost. Pozna stroške, ki ga bremenijo v zvezi z nepremičnino. Pozna različne stopnje davkov za nepremičnine.</p>	<p>Načrtuje namen vlaganja v nepremičnine (določi cilj in namen). Določi tveganja in varnost v naložbi. Izračuna povprečno donosnost nepremičninskega trga. Oceni likvidnost glede na trg nepremičnin (vrste namena nepremičnine). Izračuna višino stroškov, ki nastanejo glede na vrsto nepremičnin (lastniška nepremičnina, stroški oddajanja nepremičnine-tveganja neplačevanja najemnika, stroški obnove ..., stroški, ki nastanejo pri oddajanju poslovnih prostorov). Razlikuje različne stopnje davkov.</p>

Modul 14: Varčevanje za pokojnino

Trajanje: 7 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Razume, pozna in loči vse tri stebre pokojninskega zavarovanja ter razume pomen dolgoročnega varčevanja za starost.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnovni pojmi, pokojnina iz obveznega dela ali 1. steber, dodatno pokojninsko zavarovanje ali 2. steber, prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ali 3. steber.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVNI POJMI Razume, kaj je to pokojnina in katere vrste pokojnin poznamo. Razume pomen varčevanja za pokojnino.</p>	<p>Loči med različnimi vrstami pokojnin. Oceni smiselnost svojega varčevanja na dolgi rok. Izračuna obrestno obrestni račun za različna obdobja.</p>

<p>B. Vsebinski sklop: POKOJNINA IZ OBVEZNEGA DELA ALI 1. STEBER Pozna vlogo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Razume postopek in pogoje upokojitve. Pozna način izračuna pokojnine. Zaveda se problematike pokojninske luknje in potrebe po pokojninski reformi.</p>	<p>Izračuna predviden čas svoje upokojitve. Uporabi svoje pogoje za upokojitev pri izračunu višine pokojnine preko ZPIZ eUpokojitve. Upošteva posledice napovedi države o pokojninskih reformah pri izračunu pokojnine.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE ALI 2. STEBER Razume, kaj je to dodatno pokojninsko zavarovanje. Pozna potek postopka sklenitve zavarovanja. Razume, kaj je kolektivno in kaj individualno pokojninsko zavarovanje. Razume davčne ugodnosti tega zavarovanja.</p>	<p>Pretehta možnosti glede dodatnega pokojninskega zavarovanja. Loči med individualnim in kolektivnim pokojninskim zavarovanjem. Izračuna višino premije, ki je davčna olajšava za delodajalca in za posameznika.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: PROSTOVOLJNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE ALI 3. STEBER Razume, kaj je prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Pozna ureditev pokojnine v Sloveniji. Pozna možnosti za pokojnino v tujini. Razume pomen dolgoročnega varčevanja za pokojnino.</p>	<p>Previdno se odloči, ali bo sklenil dodatno pokojninsko zavarovanje. Oceni potrebno višino mesečnega/letnega varčevanja za želeni znesek pokojnine.</p>

Modul 15: Upokojitev

Trajanje: 3 ure (od tega 1 ura vaj).

Temeljne zmožnosti: Kritično presodi svoje finančne potrebe in jih premišljeno uskladi z načrtom za dostojno življenje po upokojitvi.

Priporočene vsebine oziroma teme: Osnove pokojninskega načrtovanja, višina pokojnine in izračun ter upravljanje premoženja v 3. življenjskem obdobju.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVE POKOJNINSKEGA NAČRTOVANJA Razume pomen socialne varnosti zaradi pokojnine. Pozna pokojninske načrte in investicije. Razume aktualno pokojninsko shemo in vpliv na prihodke.</p>	<p>Oceni svoj trenutni finančni in upokojitveni položaj. Preveri aktualne pogoje za upokojitev. Pregleda in uporabi zasebne in službene pokojninske načrte in upošteva njihove prednosti in slabosti.</p>
<p>B. Vsebinski sklop: IZRAČUN VIŠINE POKOJNINE</p>	<p>Oceni stroške življenja v upokojitvi in določi svoje finančne potrebe.</p>

Znanje	Spretnosti
Pozna različne davčne vidike, ki so vezani na upokojitev. Pozna različne možnosti pokojninskega načrta.	Upošteva pričakovano življenjsko dobo in izračuna svoje življenjske stroške. Pripravi si proračun za upokojitev.
C. Vsebinski sklop: UPRAVLJANJE PREMOŽENJA V 3. ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU Pozna možne naložbe med upokojitvijo (varne in tvegane). Pozna možnosti za dodaten zaslužek v upokojitvi. Seznani se s stroški (dolgoročnega) zdravstvenega varstva in možnostmi zavarovanja za kritje teh stroškov.	Prilagodi življenjski slog za finančno varnost v starosti. Načrtuje prenos premoženja na dediče. Pripravi oporoko in pooblastila za primer nesposobnosti ali smrti.

Modul 16: Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike za starše

Trajanje: 6 ur (od tega 2 uri vaj).

Temeljne zmožnosti: Modul Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike za starše, udeležence opremi z znanji za uvajanje finančnega udejstvovanja otrok in mladostnikov glede na njihovo stopnjo v razvoju. Po opravljenem modulu udeleženec pozna načine za prenašanje finančnih znanj otrokom, razume princip žepnine in zna pripraviti načrt za vključevanje otroka v družinski proračun. Seznani se s pomembnostjo postopnega vpeljevanja ustreznega odnosa do denarja in digitalnih storitev za otroke.

Priporočene vsebine oziroma teme: prvi stik z denarjem, smernice za učenje ravnanja z denarjem, bančni in drugi finančni produkti za otroke ter digitalna varnost, davčni vidik.

Znanje	Spretnosti
A. Vsebinski sklop: PRVI STIK Z DENARJEM Razume, kdaj in kako otroku prestaviti denar v različnih oblikah (od malčka do polnoletnika).	Izbere določen način predstavitve denarja, primeren za otroka glede na razvojno fazo otroka.
B. Vsebinski sklop: SMERNICE ZA UČENJE IN RAVNANJE Z DENARJEM Pozna različne smernice in načine za vpeljevanje otroka v razumevanje denarja. Razume prednosti vključevanja otroka v družinski proračun za razvoj otrokovega odnosa do denarja in veščin za rokovanje z denarjem. Pozna osnove digitalne pismenosti in varnosti in kaj je pomembno že za otroke, glede na njihovo razvojno stopnjo.	Presodi med razlogi za in proti žepnini. Oblikuje načrt vključitve otroka v družinski proračun. Seznani se z digitalnimi nevarnostmi, ki so pomembne za odrasle in otroke. Z otrokom se pogovori o družinskem proračunu. Z otrokom se pogovori o digitalni varnosti na področju financ.
C. Vsebinski sklop: BANČNI IN DRUGI FINANČNI PRODUKTI ZA OTROKE	Izbere primerne bančne in finančne produkte glede na starost otroka.

Znanje	Spretnosti
Pozna različne bančne in finančne produkte za razvoj postopnega rokovanja otrok z denarjem.	
Č. Vsebinski sklop: DAVČNI VIDIK Pozna davčne posledice uporabe določenih bančnih in drugih finančnih produktov.	Izračuna vpliv privarčevanih sredstev na otroškem računu na plačilo davkov, socialnih prejemkov in plačilo vrtca.

Modul 17: Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev

Trajanje: 5 ur (od tega 3 ure vaj).

Temeljne zmožnosti: Namen modula je udeležence opolnomočiti pri uporabi digitalnih finančnih storitev in poskrbeti za čim manjše število spletnih zlorab. Po opravljenem modulu udeleženec razume pomen digitalne pismenosti, zna uporabljati osnovna digitalna orodja s poudarkom na finančnih storitvah. Razvije ustrezen odnos do digitalnih storitev, skrbi za svojo digitalno pismenost skozi vse življenje in se zna v kar največji meri zaščititi pred spletnimi zlorabami.

Priporočene vsebine oziroma teme: digitalna pismenost, digitalna pismenost v finančnem okolju, uporaba najpomembnejših digitalnih orodij na področju financ, pomen varnosti v digitalnem okolju.

Znanje	Spretnosti
A. Vsebinski sklop: DIGITALNA PISMENOST Razume, kaj je digitalna pismenost. Zaveda se njenega pomena v sodobnem svetu. Razume, da digitalna pismenost zahteva vseživljenjsko učenje. Razume svoje morebitne strahove, ki ga ovirajo pri uporabi digitalnih orodij.	Poišče fizične in spletne vire, kjer lahko nadgrajuje svojo finančno pismenost. Uporablja osnovna digitalna orodja - tako naprave kot tudi programsko opremo. Samostojno pridobiva potrebne informacije in znanja za nadgradnjo svoje digitalne pismenosti. Sooči se z dilemami, strahovi in ovirami v povezavi z uporabo digitalnih orodij.
B. Vsebinski sklop: DIGITALNA PISMENOST V FINANČNEM OKOLJU Razume, kakšne prednosti prinašajo digitalna orodja v finančnem okolju. Razume razlike med uporabo klasičnih in digitalnih poti na področju financ. Razume, katere naprave in programe/aplikacije potrebuje za sodelovanje v digitalnem okolju na finančnem področju. Pozna stroške uporabe digitalnih orodij.	Izbere ustrezen kanal (klasični/digitalni) zase na področju finančnih storitev. Izračuna stroške uporabe digitalnih storitev ali aplikacij na področju financ.
C. Vsebinski sklop: UPORABA NAJPOMEMBNEJŠIH DIGITALNIH ORODIJ NA PODROČJU FINANC	Dviguje denar na bankomatu. Plačuje položnice na bankomatu. Uporablja osnovne funkcionalnosti spletne in mobilne banke.

Znanje	Spretnosti
<p>Razume, katere konkretne možnosti ima pri uporabi digitalnih finančnih storitev.</p> <p>Razume osnovne funkcionalnosti digitalnih finančnih orodij.</p> <p>Se zaveda, da so uporabniški vmesniki različni (na primer različne spletne/mobilne banke), a da ponujajo enake ali podobne funkcionalnosti.</p> <p>Pozna in razume možnosti ter tveganja sklepanja finančnih pogodb na daljavo.</p>	<p>Potrjuje spletna plačila preko mobilne denarnice ali druge aplikacije, ki jo nudi njegova banka.</p> <p>Sklepa pogodbe na daljavo (kredit, zavarovanje ...).</p> <p>Uporablja osnovne funkcionalnosti digitalnih storitev javne uprave (eDavki, eUprava ...).</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: POMEN VARNOSTI V DIGITALNEM OKOLJU</p> <p>Razume pomen varnosti v digitalnem okolju.</p> <p>Pozna in zna prepoznati najpogostejše spletne prevare.</p> <p>Razume pomen preventivnega vedenja glede varnosti na spletu.</p> <p>Razume, da se pojavljajo nove oblike prevar.</p> <p>Razume, kaj pomeni varna uporaba digitalnih orodij.</p> <p>Ve, kam se mora in lahko obrne v primeru, da postane žrtev spletne zlorabe.</p> <p>Razume, v katerih primerih je sam odgovoren za posledice spletne zlorabe.</p> <p>Razume pomen deljene odgovornosti vseh vpletenih v digitalna orodja v primeru zlorab.</p>	<p>V kar največji meri se zaščiti pred spletnimi zlorabami.</p> <p>Sledi informacijam o novih spletnih zlorabah.</p> <p>Hitro in odločno ukrepa v primeru, da postane žrtev spletne zlorabe.</p>

Modul 18: Tveganja pri različnih vrstah naložb

Trajanje: 6 ur (od tega 1 ura vaj).

Temeljne zmožnosti: Spozna in razume, da lahko svoje prihranke in premoženje vlaga v različne vrste naložb ter pri tem upošteva različne stopnje tveganja.

Priporočene vsebine oziroma teme: osnovni pojmi, različne vrste naložb, namen in vrste prihrankov, ovrednotenje in obvladovanje tveganj.

Znanje	Spretnosti
<p>A. Vsebinski sklop: OSNOVNI POJMI</p> <p>Pozna pojme, kot so: tveganje, donos, časovna komponenta in obvladovanje tveganj.</p>	<p>Prepozna različne vrste tveganj.</p> <p>Primerja tveganje in donos.</p> <p>Uporabi časovno komponento pri oceni tveganja.</p> <p>Uporabi ustrezne načine za obvladovanje tveganj.</p>

<p>B. Vsebinski sklop: RAZLIČNE VRSTE NALOŽB Pozna različne vrste naložb in njihove osnovne značilnosti: depozit, zakladna menica, vzajemni sklad, obveznica, delnica, premičnine/plemenite kovine, nepremičnina, kripto valuta.</p>	<p>Loči in primerja različne vrste naložb in njihovo tveganje v povezavi z donosom.</p>
<p>C. Vsebinski sklop: NAMEN IN VRSTE PRIHRANKOV Razume razdelitev prihrankov v tri vrste: prihranki za težke čase, ciljno usmerjeni prihranki in prihranki za pokojnino.</p>	<p>Določi svoj proračun za vlaganje. Razdeli svoje prihranke v tri vrste.</p>
<p>Č. Vsebinski sklop: OVREDNOTITE IN OBVLADUJTE TVEGANJA Razume, kaj je to različen profil vlagatelja. Se zaveda časovne komponente pri varčevanju. Razume proces razpršitve svojega premoženja. Pozna regulirane in neregulirane ponudnike. Pozna vedenjske finance.</p>	<p>Oceni svoj profil vlagatelja, upoštevajoč svoj življenjski cikel. Izračuna obrestno obrestni račun. Primerja različne vrste razpršitev naložb. Loči med reguliranimi in nereguliranimi ponudniki na trgu. Prepozna in obvladuje neracionalno vedenje v povezavi s financami.</p>

6. TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA

Program za udeležence obsega 105 ur in obsega obvezne in izbirne vsebine ter vsebine odprtega dela. Obvezni del obsega 63 ur, izbirni del 21 ur in odprti del 21 ur.

7. IZPITNI KATALOG ALI DRUGI NAČINI PREVERJANJA ZNANJA

V programu se preverjajo znanja in spretnosti na naslednje načine:

- s samoevalvacijo udeležencev izobraževanja, ob vključitvi v program, ki je podlaga za pripravo osebnega izobraževalnega načrta (glej vzorčni vprašalnik v prilogi 3),
- s formativnim spremljanjem napredka udeležencev med celotnim programom,
- s sumativnim spremljanjem napredka udeležencev po končanih modulih in ob koncu programa (glej vzorčni vprašalnik v prilogi 3).

V programu so znanja in spretnosti izraženi za vsak posamezni modul. Ti zelo jasno in nazorno popisujejo neformalno znanje, ki ga pridobi posameznik. Tako bo lahko učitelj zelo natančno opredelil posameznikova znanja in spretnosti, ki jih je pridobil v posameznem modulu.

Priporočeno je opisno ocenjevanje znanja in spretnosti. Za ciljno skupino odraslih je priporočeno, da se znanje in spretnosti preverjajo na praktičnih življenjskih primerih iz življenja udeležencev. Priporočeno je, da skrbnik

programa skupaj z udeležencem oblikuje zbirno mapo. Ta vsebuje tudi dokazila o pridobljenih znanjih in spretnostih, opisne ocene pridobljenega znanja ter spretnosti in izdelke. Zbirna mapa se hrani pri izvajalcu, dokler program poteka, ob zaključku pa jo prejme udeleženec. Izvajalec hrani dokazila o udeležbi, kopije potrdil o usposabljanju z dodatkom, v katerem so opisana pridobljena znanja in spretnosti.

Priporočene sestavine zbirne mape so:

- osebni podatki udeleženca;
- dokazila in dokumenti, ki jih udeleženec uveljavlja ob vstopu v program, da bi se mu priznale določene vsebine in analizirale njegove potrebe;
- dokumentacija usposabljanja, ki obsega izdelke in gradiva, ki jih izdelata udeleženec; ta gradiva in izdelke bo lahko posameznik uporabil tudi v resničnem življenju kot neke vrste vzorce, če oz. ko se bo pokazala konkretna potreba, (npr. osebni akcijski načrt za upravljanje lastnih financ, izdelan družinski proračun, načrt lastnih investicij, primer oporoke ...).
- samoevalvacijski vprašalnik, ki ga izpolni udeleženec ob zaključku posameznega modula.

Ocenjevanje znanja na klasičen način s številnimi ocenami ni predvideno. Udeležencem bo ponujena povratna informacija z anketnim vprašalnikom, ki ga bodo izpolnili ob začetku in po koncu programa.

8. POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

Posebnih pogojev za vključitev v program ni. V program se lahko vključijo mlajši in starejši odrasli v vseh življenjskih ali finančnih situacijah. Vključevanje v program je za udeležence prostovoljno.

9. POGOJI ZA NAPREDOVANJE IN DOKONČANJE PROGRAMA

Pogoji za napredovanje v programu

Program omogoča udeležencem, ki se vključujejo v program z različnim predznanjem s področja finančne pismenosti, da spoznajo vse s programom predvidene vsebine. Od udeležencev se pričakuje aktivno sodelovanje pri izvedbi programa. Eden od ciljev programa je tudi razvoj in krepitev finančne pismenosti ter s tem spretnosti za iskanje in pridobivanje informacij s področja finančne pismenosti.

Pogoji za dokončanje programa

Posameznik dokonča program, če se udeleži najmanj 80 % izvedbenega programa. Za uspešno dokončanje programa posamezni udeleženec izpolni samoocenjevalni vprašalnik, ki ga je izpolnil tudi ob vstopu v program.

10. ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Priporočeno število udeležencev

Priporočeno število udeležencev v programu je 12–15.

Priporočene učne metode in didaktični pristopi

V programu predvidevamo prepletanje teorije in prakse ter skupinskih in individualnih oblik dela. Predvidene učne metode bodo predavanje, pogovor, diskusija, študije primera, primeri dobre prakse, praktično delo, vaje, kvizi, ter družabne in tekmovalne igre. Udeleženci v praksi na konkretnih primerih uporabijo teoretično znanje.

V okviru izobraževanja je del vsebin predstavljenih na interaktiven in vključujoč način z obiskom Bankariuma, Muzeja bančništva Slovenije ter Muzeja banke Slovenije. Znotraj programa je predviden tudi obisk finančnih institucij za lažje razumevanje tematike in za usvajanje izbranih vsebin programa, (npr. Banka Slovenije, Bankarium, Ljubljanska borza ipd.)

Izobraževanje naj poteka v največ štiriurnih vsebinskih blokih, ki naj vključujejo vmesni odmor za neformalno druženje ob kavi ali čaju, s pogovorom o obravnavani vsebini. Ob pogovorih se udeleženci v skupini povežejo, ko odkrijejo svoje življenjske situacije in podobne finančne izzive, s katerimi se soočajo. S tem program omogoča učenje na podlagi njihovih lastnih izkušenj in izkušenj drugih udeležencev ter spodbuja aktivno spreminjanje ali utrjevanje predstav, stališč in vrednot.

Povezovanje vsebin v programu

Vsak modul ima predstavljene temeljne zmožnosti, znanja in spretnosti, ki jih bo pridobil udeleženec v posameznem modulu. Vsebine modulov se lahko posodablajo in prilagajajo glede na novosti finančne pokrajine, tehnološkega napredka ali drugih družbenih sprememb. V modulih obveznega dela programa udeleženci pridobijo temeljno znanje s finančnega področja. S pomočjo vsebin izbirnih modulov ter optrega dela kurikula temeljna znanja razširijo in nadgradijo. Izbirne vsebine programa učitelj prilagodi vsakokratnim udeležencem.

Posamezne teme oziroma vsebine se v različnih modulih večkrat ponovijo, vendar se vsakokrat obdelujejo z drugega zornega kota in poglobljeno na drugačen način. Javnoveljavni programi so zavezani tudi razvoju prečnih kompetenc, to sta na primer trajnostni razvoj in digitalne kompetence.

Izvedbeno načrtovanje

Organizacija izvedbe programa se natančneje določi z izvedbenim načrtom, ki ga pripravi izvajalec programa. Izvedbeni načrt se pripravi glede na potrebe ciljne skupine in se v času same izvedbe prilagaja glede na dosedanje poznavanje področja in na podlagi predhodnih izkušenj udeležencev, ki jih lahko na začetku programa ugotavljamo z vstopnim vprašalnikom ali z uvodnimi/spoznavnimi pogovori v skupini.

Program OSFI obsega 105 ur organiziranega izobraževanja in je zasnovan tako, da obsega 63 ur iz obveznega dela programa, 21 ur vsebin iz izbirnega dela programa. Odprti del programa obsega 21 ur, izvajalec pa ima možnost, da vsebine v tem obsegu določi sam. Pri pripravi ciljev, kataloga znanja, oblik preverjanja znanja ter pogojev za strokovne delavce za odprti del programa, upošteva navodila za pripravo obveznega ali izbirnega dela programa v Izhodiščih za pripravo javnoveljavnih programov za odrasle (glej opombo št. 2). Izvedbeni kurikulum skupaj z odprtim delom programa obravnava strokovni aktiv pri izvajalcu programa.

Skrbnik programa FPO je organizator izobraževanja v izobraževalni ustanovi, ki skupaj z drugimi strokovnimi sodelavci izvaja program FPO in je predhodno tudi opravil analizo potreb ter prilagoditev programa ter presodil,

kateri moduli se bodo dejansko izvajali. Med izvedbo programa nenehno usklajuje prvotno analizo potreb s postopno razvijajočimi se potrebami udeležencev.

Ugotavljanje posameznikovih potreb

Program je zasnovan modularno, kar pomeni, da je sestavljen iz manjših vsebinskih enot (modulov), ki omogočajo odraslim izbiranje in sestavljanje učnih vsebin, glede na njihove potrebe, interese, predhodno znanje in aktualne cilje. Modularno zasnovan in vsebinsko odprt kurikulum izobraževalnega programa omogoča večjo prilagodljivost vsakokratnim potrebam udeležencev. Dosedanje izkušnje z izvajanjem programa kažejo, da je ugotavljanje posameznikovih potreb dobro izvesti na začetku oziroma celo pred začetkom izvedbe. Predvidevamo, da bodo skupine oblikovane zelo heterogeno (po starosti, predznanju, izobrazbi ipd.) ter da bo izvajalec moral to upoštevati pri procesu izvedbe programa. Za predhodno in vmesno ugotavljanje posameznikovih potreb bo pomembno, da bo vsak program imel skrbnika programa. Ta bo skupino udeležencev sestavil, jo tako v ključnih lastnostih za program najbolje poznal ter tej skupini prilagodil tako vsebinski kot tudi terminski načrt izvedbe. Poleg izvajanja informativnega dela programa, za katerega je strokovno usposobljen, bo sproti skrbel za tekoče izvajanje programa, usmerjanje strokovnih predavateljev ter sprotno preverjanje in ugotavljanje zadovoljstva posameznikov in nadaljnje prilagajanje izvedbe programa njihovim potrebam.

Gradiva za izvedbo programa

V okviru razvojnega projekta je bilo pripravljenih več poljudno strokovnih pisnih gradiv, primernih za individualni študij. Priporočeno je, da skrbnik programa pregleda gradiva, ki jih bodo želeli uporabiti zunanji sodelavci in izvajalci programa. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti neodvisnosti in nekomercialnosti pripravljenih gradiv. Pričakovano je, da bo izvajalec uporabljal čim več raznorodnih gradiv (aplikacije za izračunavanje obresti, pretvornike valut, sheme za osebni proračun, virtualne igre za učenje uporabe itn.).

11. ZNANJE IN USPOSABLJENOST IZVAJALCEV

Program lahko izvajajo učitelji in drugi vabljeni gostujoči predavatelji, ki so strokovnjaki oziroma specialisti za posamezna finančna področja v moduli programa. Vlogo skrbnika programa opravljajo organizatorji izobraževanja v izobraževalni organizaciji. Skrbnik programa mora imeti sposobnosti vodenja programa in organizacije predavanj. Med drugim pripravlja izvedbeni kurikulum, ugotavlja izobraževalne potrebe, razvija nove vsebine v programu, izbira učna gradiva, snuje načrte spremljanja udeležencev, izvaja posamezne dele programa in skrbi za andragoške procese, ki potekajo v programu, kjer sodelujejo strokovnjaki specialisti za določena finančna področja. V izvedbo programa skrbnik vključi po potrebi tudi učitelje in druge vabljene gostujoče strokovnjake, specialiste za posamezna finančna področja v moduli programa. Pri vključitvi drugih učiteljev in strokovnjakov je skrbnik programa še posebej pozoren na neodvisnost in nevtralnost specialistov za posamezna področja. Program obsega zelo različna vsebinska področja finančne pismenosti. Izkušnje iz prakse v izobraževanju odraslih kažejo, da udeleženci želijo zelo konkretne odgovore na življenjske situacije povezane s financami in denarjem. Zato je potrebno, da posamezne module izvajajo različni strokovnjaki, ki lahko ponudijo aktualne in zanesljive informacije in odgovore. Pozornost je treba posvetiti tudi temu, da vabljeni strokovnjaki in specialisti, zagotavljajo neodvisnost in nevtralnost.

Moduli	Strokovni delavec	Znanje s področja	Usposobljenost s področja (priporočilo)
---------------	--------------------------	--------------------------	--

Uvod v program	organizator izobraževanja	visokošolskega izobraževanja	priprave izvedbenega kurikula, ugotavljanja izobraževalnih potreb, razvijanja novih vsebin v programu, izbire učnih gradiv, spremljanja napredovanja udeležencev, vodenja andragoških procesov, vodenja programov in organizacije predavanj, izobraževalnih potreb na področju finančne pismenosti in drugih posebnosti skupin odraslih
Modul 1 Denar	učitelj	visokošolskega izobraževanja, ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, matematike, sociologije, zgodovine ali organizacije	plačilnih sredstev, finančnega okolja, izobraževalnih značilnosti in potreb ciljne skupine
Modul 2 Osebne finance	učitelj	visokošolskega izobraževanja, ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, računalništva, informatike, matematike ali organizacije	osebnih financ, urejanja osebnega in družinskega proračuna, izobraževalnih značilnosti in potreb ciljne skupine
Modul 3 Varčevanje	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, računalništva, informatike, matematike ali organizacije	osebnih financ, urejanja osebnega in družinskega proračuna, izobraževalnih značilnosti in potreb ciljne skupine
Modul 4 Naložbe – vlaganje	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava, psihologije, komunikologije, računalništva, informatike, matematike	finančnih naložbenih trgov
Modul 5 Zavarovanje	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava, psihologije, komunikologije, računalništva, informatike, matematike ali organizacije	zavarovalništva, zavarovanj, davčne zakonodaje
Modul 6 Kreditiranje	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava, matematike ali organizacije	bančništva in kreditiranja
Modul 7 Davki	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	davkov, delovanja monetarnega in fiskalnega sistema, slovenske davčne zakonodaje glede na različne vrste premoženja in različne vrste transakcij
Modul 8 Pravice potrošnikov	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	pravic potrošnikov, regulatorjev, organov nadzora, izvajanja testov izdelkov, storitev za varstvo potrošnikov

Modul 9 Digitalizacija in spletna varnost	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, računalništva in informatike, matematike ali organizacije	digitalizacije na finančnem področju, spletnih prevar in goljufij, izobraževalnih značilnosti in potreb ciljne skupine
Modul 10 Trajnost	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, andragogike, sociologije, zgodovine, psihologije ali organizacije	trajnostnih pristopov in trajnostnih usmeritev (cilji Združenih narodov)
Modul 11 Dedovanje	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	dedovanja
Modul 12 Podjetništvo	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	osnov podjetništva in poslovnih financ, analize finančnih izkazov, priprave poslovnega načrta
Modul 13 Nepremičnine	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	nepremičninskega trga, davčne zakonodaje
Modul 14 Varčevanje za pokojnino	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava ali organizacije	financ, trga kapitala, varčevanja, skladov, slovenskega pokojninskega sistema
Modul 15 Upokojitev	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, andragogike, gerontologije, sociologije, psihologije ali organizacije	postopkov upokojitve in poznavanje konkretnih primerov
Modul 16 Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike ter starše	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, pedagogike, andragogike, psihologije, sociologije ali organizacije	zgodnjega poučevanja in učenja otrok in mladostnikov
Modul 17 Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, računalništva, informatike, matematike ali organizacije	digitalnih orodij, spletne varnosti, finančnih spletnih orodij in aplikacij
Modul 18 Tveganja pri različnih vrstah naložb	učitelj	visokošolskega izobraževanja ekonomije, menedžmenta, upravljanja, poslovanja, prava, matematike ali organizacije	trga kapitala, različnih naložbenih kategorij
Zaključevanje in evalvacija programa	organizator izobraževanja	visokošolskega izobraževanja	priprave izvedbenega kurikula, ugotavljanja izobraževalnih potreb, razvijanja novih vsebin v programu, izbire učnih gradiv, spremljanja napredovanja udeležencev,

			vodenja andragoških procesov, vodenja programov in organizacije predavanj, izobraževalnih potreb na področju finančne pismenosti in drugih posebnosti skupin odraslih
--	--	--	---

12. POTRDILO O USPOSABLJANJU

Udeleženci po končanem programu prejmejo potrdilo o usposabljanju, ki je javnoveljavna listina (glej poglavje 9). Pogoji za napredovanje in dokončanje programa). To potrdilo ima prilogo, ki vsebuje popis znanja in spretnosti, pridobljenih v programu.

Priloga 1: Literatura za pripravo programa

- Evropska komisija (2023). Monitoring the level of financial literacy in the EU. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2953>
- Evropska unija/OECD. (2022). *Financial competence framework for adults in the European Union*. <https://www.oecd.org/finance/financial-competence-framework-for-adults-in-the-european-union.htm>
- Fornero, E. in Lo Prete, A. (2023). Financial education: From better personal finance to improved citizenship. *Journal of Financial Literacy and Wellbeing*, 1(1), 12–27. <https://doi.org/10.1017/flw.2023.7>
- Gallo, G. in Sconti, A. (2023). Could financial education be a universal social policy? A simulation of potential influences on inequality levels. G53 Network Working Paper Series. Working Paper 2023-7. Dostopno na: https://g53network.org/wp-content/uploads/2023/06/G53_wp_GG_AS.pdf
- Javrh, P. (ur.). (2022). *Poročilo o analizi stanja in potreb po finančni pismenosti odraslih v Sloveniji*. Andragoški center Slovenije. <https://financno.pismen.si/wp-content/uploads/2023/11/Analiza-FPO-koncnajul23EUbar.docx.pdf>
- Javrh, P. (ur.). (2023). *Strokovne smernice za pripravo javnoveljavnih programov finančne pismenosti za odrasle*. Andragoški center Slovenije, elektronski vir.
- Luburić, R. in Fabris, N. (2014). *Umijeće upravljanja novcem*. Medeon, Hesperiaedu. Dostopno na: <https://pdfcoffee.com/radoica-lubric-i-nikola-fabris-umijece-upravljanja-novcem-2pdf-pdf-free.html>
- Luburić, R. in Fabris, N. (2017). Money and the Quality of Life. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 3, str. 17–34. <https://www.cbcg.me/repec/cbk/journal/vol6no3-2.pdf>
- Lusardi, A. in Mitchell, O. S. (2023). The importance of financial literacy: Opening a new field. NBER Working Paper Series, Working Paper 31145. Dostopno na: <http://www.nber.org/papers/w31145>
- Mihajlović, S. (17. 12. 2013). Alarm! Finančna pismenost Slovencev: zd(2). *Moje Finance*. <https://mojefinance.finance.si/300361/Alarm-Finan%C4%8Dna-pismenost-Slovencev-zd%282%29>
- Načrt za okrevanje in odpornost*. (2021). https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/rrf/01_si-rrp_23-7-2021.pdf
- NA-MA POTI – Zavod RS za šolstvo. (2021). *NA-MA POTI*. <https://www.zrss.si/projekti/projekt-na-ma-poti/#dejavnosti-v-projektu>
- OECD. (2020). *OECD/INFE 2020 International Survey of Adult Financial Literacy*. <https://www.oecd.org/finance/education/oecd-infe-2020-international-survey-of-adult-financial-literacy.pdf>
- Potočnik, N. (ur.). (2022). *Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2022–2030 (ReNPIO22–30)*. Andragoški center Slovenije.
- Sabri, M. F. in Aw, E. C.-X. (2020). Untangling financial stress and workplace productivity: A serial mediation model. *Journal of Workplace Behavioral Health*, 35(4), 211–231. <https://doi.org/10.1080/15555240.2020.1833737>
- Strategija dolgožive družbe*. (2018). https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/Strategija_dolgozive_druzbe.pdf

Valicon. (2019). *Finančna pismenost odraslih v Sloveniji, Splošna finančna pismenost in poznavanje zavarovalništva*. https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2019/06/SZZ_Finan%C4%8Dna-pismenost_PORO%C4%8CILO_za-objavo.pdf

Valicon. (2022). *Raziskava o naložbenih možnostih ter finančni pismenosti*. <https://zdu-giz.si/wp-content/uploads/2022/12/Financna-pismenost-Slovencev.pdf>

Priloga 2: Literatura in viri za izvedbo programa

Modul	Vir
Modul 1 Denar	<p>Banka Slovenije. (2021). Zgodba o denarju. Ljubljana: Banka Slovenije Strnjen pregled zgodovine denarja, vrst in oblik denarja ter delovanja centralne banke.</p> <p>Evropska centralna banka (2023) O Evropski centralni banki: https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.sl.html (2. 10. 2023): Uradna spletna stran ECB, ki naslovi pomembna vprašanja na temo njene funkcije, denarja, financ, davkov, emisije denarja, načrtov za prihodnost (digitalni evro), ...Varnost. Dostopno na https://www.varninainternetu.si/ https://safe.si/</p> <p>Purg, U.(2024). Denar – Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije.</p> <p>Banka Slovenije (2017) Jamstvo za vloge v bankah: https://www.bsi.si/financa-stabilnost/jamstvo-za-vloge-v-bankah</p> <p>Banka Slovenije. (2021). Zgodba o denarju. Ljubljana: Banka Slovenije Strnjen pregled zgodovine denarja, vrst in oblik denarja ter delovanja centralne banke.</p>
Modul 2 Osebne finance	<p>Žiher, M.(2024). Finančno okolje - Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije.</p> <p>Združenje bank Slovenije (2023), Bančno poslovanje: Učbenik za udeležence izobraževalnega programa Bančna šola in predstavlja literaturo za pripravo na izpit za pridobitev bančne kvalifikacije »The European Foundation Certificate in Banking«, ki jo podeljuje European Banking & Financial Services Training Association. Namenjen je tudi vsem, ki v okviru učnih in študijskih programov obravnavajo vsebine poslovanja bank in finančnega sektorja.</p>
Modul 3 Varčevanje	<p>Združenje bank Slovenije (2023), Bančno poslovanje: Učbenik za udeležence izobraževalnega programa Bančna šola in predstavlja literaturo za pripravo na izpit za pridobitev bančne kvalifikacije »The European Foundation Certificate in Banking«, ki jo podeljuje European Banking & Financial Services Training Association. Namenjen je tudi vsem, ki v okviru učnih in študijskih programov obravnavajo vsebine poslovanja bank in finančnega sektorja.</p> <p>Vezovišek, A. in Vezovišek, M.(2019). Adijo, finančni stres: mirna pot skozi obdobja finančne starosti. Ljubljana: Mladinska knjiga.</p> <p>Housel, M. Psihologija denarja.</p> <p>Spletne strani bank in hranilnic.</p>
Modul 4 Naložbe - vlaganje	<p>Veljič, K. M. (2024). Vlaganja in naložbe - Gradivo izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije.</p> <p>10 Golden Principles Of Warren Buffett. Prabhat Prakashan (2021): Opisuje 10 zlatih pravil investiranja finančnega strokovnjaka Warrena Buffeta.</p> <p>https://zdu-giz.si/: spletna stran Združenja družb za upravljanje investicijskih skladov GIZ s poglavji o finančnem opismenjevanju</p> <p>https://www.efama.org/investor_education_5tip: brošura Vlaganje za boljšo prihodnost evropskega združenja upravljavcev premoženja EFAMA.</p> <p>https://vlagatelj.atvp.si/: spletna stran ATVP-ja za izobraževanje vlagateljev.</p>

Modul 5 Zavarovanje	Srše, D.(2024). Zavarovalništvo - Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
Modul 6 Kreditiranje	Združenje bank Slovenije (2023), Bančno poslovanje: Učbenik za udeležence izobraževalnega programa Bančna šola in predstavlja literaturo za pripravo na izpit za pridobitev bančne kvalifikacije »The European Foundation Certificate in Banking«, ki jo podeljuje European Banking & Financial Services Training Association. Namenjen je tudi vsem, ki v okviru učnih in študijskih programov obravnavajo vsebine poslovanja bank in finančnega sektorja. Spletne strani bank in hranilnic.
Modul 7 Davki	Veljič, K. M. (2024). Davki - Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Biserka Šubelj, Priročnik - Davki osnove: Predstavlja koncept davčnih obveznosti in davčnih pravic za vsakega posameznika in podjetja. https://www.fu.gov.si/ : spletna stran FURS
Modul 8 Pravice potrošnikov	Meško, A.(2024). Varstvo potrošnikov - Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije. http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7054 : Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-1). http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7235 : Zakon o potrošniških kreditih (ZPotK-2). https://veskajjes.si/ Spletno mesto Veš, kaj ješ? https://www.zps.si/ Spletno mesto zveze potrošnikov Slovenije https://vemvec.si/ Spletno mesto Vem več https://www.varninainternetu.si/ Spletno mesto Varni na internetu
Modul 9 Digitalizacija in spletna varnost	https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/varnost-na-internetu/sedem-vrst-spletnih-financnih-prevar-ki-jim-uporabniki-najpogosteje-nasedejo (2. 10. 2023): Predstavitev 7 najpogostejših tipov spletnih prevar za osnovno zavedanje obstoječega in pregled.
Modul 10 Trajnost	https://www.varninainternetu.si/ (2. 10. 2023); Temeljna slovenska spletna stran na temo spletnih prevar in goljufij, priporočena s strani slovenske policije.
Modul 11 Dedovanje	Spletna stran Sodstvo Republike Slovenije: Dedovanje Na sodišču (nasodiscu.si) Dedovanje na podlagi oporoke Na sodišču (nasodiscu.si) Spletna stran notarske zbornice Slovenije: Oporoke / Notarska zbornica Slovenije (notar-z.si) Spletna stran Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije: Zakon o dedovanju (ZD) (pisrs.si) Zakon o davku na dediščine in darila (ZDDD) (pisrs.si)
Modul 12 Podjetništvo	Spletna stran SIO rešitve: Osnove_poslovnih_financ-Fiser.pdf (sio.si)

	Spletna stran Podjetniški portal: poglavje_1_podjetnistvo_in_podjetnik.pdf (podjetniski-portal.si)
Modul 13 Nepremičnine	Šporar, M.(2024). Nepremičnine – Gradivo za izobraževalne programe finančne pismenosti za odrasle. [Elektronski vir] Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
Modul 14 Varčevanje za pokojnino	Spletna stran ZPIZS: https://www.zpiz.si/cms/?ids=home2019 Vinko Simoniti: "Pokojninsko varčevanje in investiranje" https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/delo-upokojitev/upokojitev/prostovoljno-dodatno-pokojninsko-zavarovanje.html : spletna stran e-uprave
Modul 15 Upokojitev	https://e-uprava.gov.si/si/podrocja/delo-upokojitev/upokojitev.html : spletna stran e-uprave o možnostih upokojitve. https://www.gov.si teme/prostovoljno-dodatno-pokojninsko-zavarovanje/ : spletna stran e-uprave o dodatnem pokojninskem zavarovanju.
Modul 16 Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike ter starše	Arndt, Karin (1999). <i>Denar ne pade sam z neba: kako naučimo otroke ravhati z denarjem</i> . Ljubljana: Kres. Finance.si (2016) Žepnina, da ali ne? https://www.finance.si/clanki/zepnina-da-ali-ne/a/8847891 Finance.si (2005) Mami, oči, ali denar tudi štoklja prinese? https://www.finance.si/finance/mami-oci-ali-denar-tudi-storklja-prinese/a/126799
Modul 17 Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev	Europol (b.n.l.) Samo igra? https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/Slovenia.pdf Monitor (2020) ALI JE UPORABA MOBILNIH BANK VARNA? https://www.monitor.si/novica/ali-je-uporaba-mobilnih-bank-varna/203975/ SI-CERT https://www.cert.si/ Varni na internetu (2013) ABC varnosti na spletu https://www.varnaininternetu.si/content/uploads/2013/03/ABC-varnosti-na-spletu_MOBILE.pdf Združenje bank Slovenije (2024) Spletne goljufije na področju elektronskega poslovanja. https://www.zbs-giz.si/spletne-goljufije-na-podrocju-elektronskega-poslovanja/
Modul 18 Tveganja pri različnih vrstah naložb	Graham, B. Modri investitor: Knjiga s praktičnimi nasveti. "Naložbena tveganja in možnosti zavarovanja" Peter Bogetič https://www.efama.org/investor_education_5tip : brošura Vlaganje za boljšo prihodnost evropskega združenja upravljavcev premoženja EFAMA. https://vlagatelj.atvp.si/ : spletna stran ATVP-ja za izobraževanje vlagateljev

Priloga 3: Primer vprašalnika za ugotavljanje potreb in za spremljanje napredka udeležencev

<p>Modul 1 Denar</p>	<p>Na čem temelji denar, ki ga danes uporabljamo?</p> <p>Katera institucija v Republiki Sloveniji izvaja skupno denarno politiko Evrosistema?</p> <p>Do katerega zneska so zavarovane bančne vloge</p>	<p>a. zlatu b. nafti c. zakonu in zaupanju</p> <p>a. Banka Slovenije b. Evropska investicijska banka c. Evropska centralna banka d. Bank of England</p> <p>a. neomejeno b. do 50.000 c. do 100.000 d. 50.000 ali 100.000 odvisno od stanja</p>
<p>Modul 2 Osebne finance</p>	<p>Kako urejamo svoj osebni proračun?</p> <p>Kaj je varnostna rezerva?</p>	<p>a. ga ne urejamo b. skrbno ga načrtujemo c. to za nas naredi banka, kjer imamo račun</p> <p>a. sredstva, ki jih imam na strani za večji nakup reči, ki si je že dolgo želim, v bližnji prihodnosti b. sredstva, ki jih hranim za nepričakovane dogodke in izdatke (kot zamenjava službe), ki so hitro dostopna c. sredstva, ki mi omogočajo, da se počutim varno in jih vežem na dolgoročno varčevanje</p>
<p>Modul 3 Varčevanje</p>	<p>Katera izmed naštetih naložb <u>ni</u> finančna naložba?</p> <p>Kaj so državne obveznice?</p>	<p>a. obveznica b. vzajemni skladi c. plemenite kovine d. delnica</p> <p>e. so lastniški vrednostni papir f. dolžniški vrednostni papir g. hipotekarni vrednostni papir</p>
<p>Modul 4 Naložbe - vlaganje</p>	<p>Kdaj plačujemo davek na donos pri finančnih naložbah?</p>	<p>a. vedno plačam davek b. ne plačam nobenega davka c. davek je odvisen od časa trajanja naložbe</p>
<p>Modul 5 Zavarovanje</p>	<p>Ali je zavarovalec in zavarovanec ista oseba?</p> <p>Stanka ima sklenjeno zavarovanje za nezgodno smrt. Vzrok strankine smrti je bolezen srca. Ali je dediču izplačana zavarovalna vsota?</p>	<p>a. da b. ne</p> <p>a. da b. ne</p>
<p>Modul 6 Kreditiranje</p>	<p>Potrošniški kredit <u>ni</u> namenjen za nakup:</p> <p>Z anuitetnim načinom odplačevanja kredita odplačujemo:</p>	<p>a. avta b. pomivalnega stroja c. stanovanja d. novega hladilnika</p> <p>e. najprej samo glavnico in na koncu obresti f. hkrati obresti in glavnico g. najprej samo obresti in na koncu glavnico h. vse se poplača na koncu z enkratnim plačilom</p>

Modul 7 Davki	<p>Kakšna je davčna stopnja pri prodaji delnic po 2 letih od njihovega nakupa?</p> <p>Kaj pomeni bruto plača?</p>	<p>a. 10 % b. 0 % c. 25 %</p> <p>a. Plača, ki mi jo vsak mesec izplača delodajalec b. Neto plača povečana za prispevke in akontacijo dohodnine c. Plača skupaj z dodatki za prevoz in prehrano</p>
Modul 8 Pravice potrošnikov	<p>V fizični trgovini ste kupili pulover, a ko ga prinesete domov, ugotovite, da vam ni všeč. Kaj lahko storite?</p> <p>Na banki ste sklenili kredit, med odplačevanjem pa ugotovite, da vam banka napačno zaračunava višino obrokov. Na banko ste se pritožili, a dobili negativen odgovor. Kaj je smiseln naslednji korak?</p>	<p>a. Pulover lahko zamenjam brez obrazložitve v roku 14 dni b. Sam se lahko odločim, ali bom pulover zamenjal, ali pa zahteval povrnjeno kupnino c. Pulover lahko zamenjam le, če se s tem strinja prodajalec</p> <p>a. Tožba na sodišču b. Izvensodno reševanje potrošniških sporov c. Prijava na tržni inšpektorat</p>
Modul 9 Digitalizacija in spletna varnost	<p>Koga nepridipravi običajno targetirajo s spletnimi prevarami?</p> <p>Banka mi je poslala elektronsko sporočilo, kjer me usmerijo na povezavo, na kateri moram zaradi varnostnih razlogov vnesti svoje podatke za dostop do spletne banke, vključno s PIN-kodo. Obenem od njih prejmem tudi klic, kjer mi zagotovijo, da je to potrebno.</p>	<p>a. tiste, ki imajo veliko denarja b. javne osebnosti c. kogar koli, ki ima spletno pošto in/ali telefon, in/ali uporablja razne družabne aplikacije</p> <p>a. nemudoma vnesem vse zahtevane podatke na poslano povezavo b. iz previdnosti najprej odgovorim na elektronsko sporočilo, in če je odgovor pristen, nato izpolnim vse zahtevane podatke na povezavi c. banke (in druge institucije) nikoli ne zahtevajo vpisa podatkov, še posebej ne PIN-kode izven uradne aplikacije. Na povezave v temu sorodnih elektronskih sporočilih nikoli ne klikam. Sporočilo prijavim za spletno prevaro, nato ga izbrišem in zablokiram telefonsko številko.</p>
Modul 10 Trajnost	Lahko kot posameznik_ka pripomem k vnosu trajnostnega delovanja?	<p>a. kot posamezniki smo popolnoma nemočni b. vplivam lahko s premišljeno potrošnjo, izbiro banke in podpore organizacijam c. lahko, ampak to zahteva ogromno denarja in napora</p>
B – Izbirni del programa		
Modul 11 Dedovanje	<p>Ali se dedujejo tudi dolgovi?</p> <p>Kolikokrat lahko spremenimo oporoko</p>	<p>a. da b. ne</p> <p>a. enkrat b. največ trikrat</p>

		c. kolikokrat želimo
Modul 12 Podjetništvo	Kdo pripravi poslovni načrt?	a. računovodja b. pripraviš si ga sam c. svetovalka na ZRSZ
Modul 13 Nepremičnine	Gospod je kupil nepremičnino in je lastnik nepremičnine 18 let. Odločil se je, da jo bo prodal. Koliko davka mora plačati? Gospa je oddala v najem svojo nepremičnino. Ali je treba z najemodajalcem skleniti pisno pogodbo?	a. 20 % davka mora plačati b. ni treba plačati davka c. 5 % davka mora plačati a. ni treba skleniti pisne pogodbe b. ustno se dogovorita o plačilu najemnine c. treba je skleniti pisno pogodbo
Modul 14 Varčevanje za pokojnino	Kdo lahko vplačuje premijo v 2. stebru pokojninskega varčevanja? Koliko znaša višina premije v 2. stebru pokojninskega varčevanja, da se še obravnava kot davčna olajšava?	a. Delodajalec b. Zaposleni c. Oba - delodajalec in zaposleni a. 5,844 % bruto plače b. 0 % bruto plače c. 10 % bruto plače
Modul 15 Upokojitev	Kako predvidevam življenjske stroške v upokojitvi?	a. upoštevam svoje trenutni življenjski slog in izdatke ter prihodnje življenjske spremembe in morebitne dodatne zdravstvene izdatke b. ne morem jih predvidet +
Modul 16 Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike ter starše	Kdaj je smotno otroke začeti učiti odnosa do denarja? Kdaj lahko otrok začne prejemati žepnino v gotovini?	a. ko nastopi v puberteto b. ko je čas, da odide od doma in se osamosvoji c. že pri nekaj letih starosti a. ko začne hoditi v 1. razred b. nikoli, žepnina je slaba za uvajanje otroka v razumevanje osebnih in družinskih financ c. ko dopolni 15 let
Modul 17 Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev	Na spletu želite kupiti nov televizor, nakup pa opraviti s plačilno kartico. Kaj potrebujete za to? Po elektronski pošti dobite sporočilo banke, da so vdrlji v vaš račun in da jim morate takoj posredovati svojo davčno številko, PIN in podatke za vstop v spletno banko. Kaj storite?	a. Veljavno plačilno kartico, ki omogoča spletne nakupe b. Pametni telefon ali drugo napravo, s katero boste potrdili nakup c. Oboje a. E-sporočilo ignoriram b. Odprem povezavo in izpolnim podatke, da bom lahko dostopal/a do računa c. Povezavo odprem, a vpišem vse podatke razen PIN številke

Modul 18 Tveganja pri različnih vrstah naložb	Katera naložba je najmanj tvegana?	a. Delnica b. Nepremičnina c. Vzajemni sklad.
	Kaj je boljše v smislu višje donosnosti?	a. Dlje časa (več let) varčevati manjše zneske b. Vložiti večji znesek v kratkem obdobju

Samo pravilni odgovori

Modul 1 Denar	Na čem temelji denar, ki ga danes uporabljamo? Katera institucija v Republiki Sloveniji izvaja skupno denarno politiko Evrosistema? Do katerega zneska so zavarovane bančne vloge?	<u>c. zakonu in zaupanju</u> <u>a. Banka Slovenije</u> <u>c. do 100.000</u>
Modul 2 Osebne finance	Kako urejamo svoj osebni proračun? Kaj je varnostna rezerva?	<u>b. skrbno ga načrtujemo</u> <u>b. sredstva, ki jih hranim za nepričakovane dogodke in izdatke (kot zamenjava službe), ki so hitro dostopna</u>
Modul 3 Varčevanje	Katera izmed naštetih naložb <u>ni</u> finančna naložba? Kaj so državne obveznice?	<u>plemenite kovine</u> <u>dolžniški vrednostni papir</u>
Modul 4 Naložbe - vlaganje	Kdaj plačujemo davek na donos pri finančnih naložbah?	<u>c. davek je odvisen od časa trajanja naložbe</u>
Modul 5 Zavarovanje	Ali sta zavarovanec in zavarovalec ista oseba? Stanka ima sklenjeno zavarovanje za nezgodno smrt. Vzrok strankine smrti je bolezen srca. Ali je dediču izplačana zavarovalna vsota?	<u>b. ne</u> <u>a. ne</u>
Modul 6 Kreditiranje	Potrošniški kredit <u>ni</u> namenjen za nakup:	<u>stanovanja</u> <u>i. hkrati obresti in glavnico</u>

	Z anuitetnim načinom odplačevanja kredita odplačujemo:	
Modul 7 Davki	Kakšna je davčna stopnja pri prodaji delnic po 2 letih od njihovega nakupa? Kaj pomeni bruto plača?	c. 25 % b. <u>Neto plača povečana za prispevke in akontacijo dohodnine</u>
Modul 8 Pravice potrošnikov	V fizični trgovini ste kupili pulover, a ko ga prinesete domov, ugotovite, da vam ni všeč. Kaj lahko storite? Na banki ste sklenili kredit, med odplačevanjem pa ugotovite, da vam banka napačno zaračunava višino obrokov. Na banko ste se pritožili, a dobili negativen odgovor. Kaj je smiseln naslednji korak?	a) Pulover lahko zamenjam le, če se s tem strinja prodajalec b) Izvensodno reševanje potrošniških sporov
Modul 9 Digitalizacija in spletna varnost	Koga nepridipravi običajno targetirajo s spletnimi prevarami? Banka mi je poslala elektronsko sporočilo, kjer me usmerijo na povezavo, na kateri moram zaradi varnostnih razlogov vnesti svoje podatke za dostop do spletne banke, vključno s PIN-kodo. Obenem od njih prejmem tudi klic, kjer mi zagotovijo, da je to potrebno.	c. kogar koli, ki ima spletno pošto in/ali telefon, in/ali uporablja razne družabne aplikacije c. banke (in druge institucije) nikoli ne zahtevajo vpisa podatkov, še posebej ne PIN-kode izven uradne aplikacije. Na povezave v temu sorodnih elektronskih sporočilih nikoli ne klikam. Sporočilo prijavim za spletno prevaro, nato ga izbrišem in zablokiram telefonsko številko.
Modul 10 Trajnost	Lahko kot posameznik_ka pripomorem k vnosu trajnostnega delovanja?	a. vplivam lahko s premišljeno potrošnjo, izbiro banke in podpore organizacijam
B – Izbirni del programa		
Modul 11 Dedovanje	Ali se dedujejo tudi dolgovi?	a. da

	Kolikokrat lahko spremenimo oporoko?	c. kolikokrat želimo
Modul 12 Podjetništvo	Kdo pripravi poslovni načrt?	a. pripraviš si ga sam
Modul 13 Nepremičnine	Gospod je kupil nepremičnino in je lastnik nepremičnine 18 let. Odločil se je, da jo bo prodal. Koliko davka mora plačati? Gospa je oddala v najem svojo nepremičnino. Ali je treba z najemodajalcem skleniti pisno pogodbo?	b) ni treba plačati davka c) treba je skleniti pisno pogodbo
Modul 14 Varčevanje za pokojnino	Kdo lahko vplačuje premijo v 2. stebri pokojninskega varčevanja? Koliko znaša višina premije v 2. stebri pokojninskega varčevanja, da se še obravnava kot davčna olajšava?	c. <u>Oba - delodajalec in zaposleni</u> a. <u>5,844 % bruto plače</u>
Modul 15 Upokojitev	Kako predvidevam življenjske stroške v upokojitvi?	a. upoštevam svoje trenutni življenjski slog in izdatke ter prihodnje življenjske spremembe in morebitne dodatne zdravstvene izdatke
Modul 16 Prvi finančni koraki za otroke in mladostnike ter starše	Kdaj je smotrno otroke začeti učiti odnosa do denarja? Kdaj lahko otrok začne prejemati žepnino v gotovini?	c. <u>že pri nekaj letih starosti</u> a. <u>ko začne hoditi v 1. razred</u>
Modul 17 Praktična uporaba digitalnih finančnih storitev	Na spletu želite kupiti nov televizor, nakup pa opraviti s plačilno kartico. Kaj potrebujete za to? Po elektronski pošti dobite sporočilo banke, da so vdrtli v vaš račun in da jim morate takoj posredovati svojo davčno številko, PIN in podatke za vstop v spletno banko. Kaj storite?	a) Oboje a) E-sporočilo ignoriram

<p>Modul 18 Tveganja pri različnih vrstah naložb</p>	<p>Katera naložba je najmanj tvegana?</p> <p>Kaj je boljše v smislu višje donosnosti?</p>	<p><u>c. Vzajemni sklad.</u></p> <p><u>a. Dlje časa (več let) varčevati manjše zneske</u></p>
--	---	---

Priloga 4: Terminološki slovarček

CE OZNAKA: obvezna oznaka na številnih proizvodih znotraj enotnega trga v Evropskem gospodarskem prostoru. Označuje, da izdelek načeloma ustreza visokim varnostnim in zdravstvenim standardom ter zahtevam glede varovanja okolja.

CENTRALNA BANKA: Banka s pravico izdajanja bankovcev. Centralna banka v Sloveniji se imenuje Banka Slovenije.

DELNICA: Lastniški vrednostni papir, ki izkazuje pravico do deleža pri glavnici in dobičku delniške družbe. Delnica predstavlja del lastništva v podjetju in njenem imetniku (delničarju) zagotavlja določene pravice (pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, do dela dobička (dividende), in pravico do ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečajju družbe).

DAVČNA ODLOČBA: je odločba, s katero davčna uprava sporoči davčnemu zavezancu znesek odmerjenega davka.

DAVČNA OSNOVA: je količinska ali denarna opredelitev predmeta obdavčitve, ki se pri odmeri davka pomnoži z davčno stopnjo.

DAVČNA STOPNJA: velikost obremenitve z davkom v odstotku od obdavčljive osnove ali v stalnem znesku na količinsko enoto; razlikujeta se dejanska stopnja obdavčitve in zakonska stopnja obdavčitve.

DAVČNA OLAJŠAVA: zmanjšanje davka z zmanjšanjem obdavčljive osnove ali odmerjenega davka, vezano na davčnega zavezanca ali davčni predmet.

DENAR: Splošno veljavno plačilno sredstvo, ki ga lahko zamenjamo za izdelke in storitve.

EVROPSKA CENTRALNA BANKA: (ECB) skrbi za to, da cene v euroobmočju ostajajo stabilne, kar pomeni, da lahko jutri s svojim denarjem kupimo prav toliko kot danes. ECB prispeva k varnosti in trdnosti evropskega bančnega sistema. S tem zagotavlja, da je denar v banki na varnem.

FIAT ali FIDUCIARNI DENAR: Denar, kot ga poznamo danes. Njegova vrednost temelji na zaupanju. Za emisijo denarja ter ohranjanje vrednosti skrbi centralna banka, ki jo delegira država. Tak denar je zakonito plačilno sredstvo, ki ga izda centralna banka.

FINANČNA REKLAMACIJA: "chargeback", možnost uveljavljanja zahtevka za povračilo že plačanega zneska, najpogosteje s plačilno kartico ali drugim plačilnim instrumentom, kadar: je prejemnik plačila prevaral potrošnika, potrošnik ne prejme kupljenega izdelka ali storitve, izdelek ali storitev nista enaka opisu na spletnem mestu trgovca, je izdelek poškodovan, je izdelek neskladen s pogodbo, je prejemnik nakazila podjetje v stečajju, ki ne more izpolniti pogodbe.

GARANCIJA: Garancija je vsaka obveznost, s katero se garant (dajalec garancije) zaveže, da bo potrošniku brezplačno popravil ali zamenjal blago, vrnil del ali vso kupnino. To mora storiti, kadar blago ne izpolnjuje specifikacij ali nima lastnosti, ki so navedene v garancijskem listu ali ustreznem oglaševalskem sporočilu.

HIPERINFLACIJA: Po ekonomski teoriji je hiperinflacija inflacija, ki je zelo visoka, »neobvladljiva inflacija«. Cene izdelkom v neki državi naraščajo po izredno visoki stopnji, kar pomeni, da domača valuta hitro izgublja vrednost nasproti drugim valutam. Pri tem se spirala dvigovanja cen vzpenja vedno hitreje.

INFLACIJA: Zmanjševanje vrednosti valute skozi čas. Gre za trajno rast vseh oz. velikega števila cen blaga in storitev v daljšem časovnem obdobju, ki zmanjšuje vrednost denarja oziroma njegovo kupno moč v daljšem časovnem obdobju. Do inflacije tako pride, kadar se cene vseh izdelkov in storitev na splošno zvišajo, ne le cene posameznih artiklov. To pomeni, da lahko danes za 1 EUR kupite manj kot včeraj.

IZVENSODNO REŠEVANJE POTROŠNIŠKIH SPOROV: Reševanje spora med potrošnikom (fizično osebo) in ponudnikom (pravno osebo) s pomočjo neodvisnega izvajalca izvensodnega reševanja potrošniških sporov, ki v sporu deluje kot posrednik in si prizadeva doseči sporazum o rešitvi spora med potrošnikom in ponudnikom.

LIKVIDNOST: Značilnost premoženja, da se lahko hitro zamenja za denarna sredstva. Na osebni ravni to pomeni plačilna sposobnost, torej sposobnost v danem času poravnati svoje plačilne obveznosti.

NEPOŠTENA POSLOVNA PRAKSA: Poslovna praksa, ki je v nasprotju z zahtevami strokovne skrbnosti in bistveno izkrivlja, ali bi lahko izkrivljala nakupno vedenje razmeroma dobro obveščene, ozaveščene, razumnega in previdnega potrošnika v zvezi z blagom ali storitvijo.

NEPOŠTENI POGODBENI POGOJI: Pogoji, ki v pogodbah med potrošnikom in trgovcem povzročajo znatno neravnovesje med pravicami in obveznostmi pogodbenih strank – v škodo potrošnikov.

NESKLADNOST S POGODBO: izdelek nima lastnosti, ki so potrebne za njegovo rabo oz. nima drugih dogovorjenih lastnosti, lahko uveljavljate izključno pri prodajalcu. Pri tem sami izbirate med štirimi pravicami.

OBVEZNICA: Dolžniški vrednostni papir. Izdajatelj (dolžnik) se z izdajo obveznice obveže imetniku (upniku), da bo v določenem času poplačal glavnico in dogovorjene obresti (nagrada za izposojeni denar). Izdajatelj obveznice je lahko država, občina, investicijski sklad ali podjetje. Tako ločimo državne, podjetniške, občinske in hipotekarne obveznice.

OBRESTNO OBRESTNI RAČUN: Je vrsta obračuna, kjer se obresti ne računajo samo od začetne glavnice, ampak tudi od vseh obresti, obračunanih v preteklih obdobjih, obresti se torej prištevajo h glavnici in se skupaj z njo še naprej obrestujejo.

OSNOVNI PLAČILNI RAČUN: Namenjen predvsem tistim potrošnikom, ki ne morejo odpreti transakcijskega računa bodisi zaradi (ne)rezidentstva in/ali finančnega položaja. Z namenom zagotoviti finančno vključenost tovrstnih potrošnikov so osnovni plačilni račun pod nediskriminatornimi pogoji dolžne zagotavljati vse banke s sedežem v Republiki Sloveniji, ki vodijo transakcijske račune potrošnikov.

POGODBA SKLENJENA NA DALJAVO: Organizirana prodaja na daljavo, brez hkratne fizične prisotnosti pogodbenih strank, podjetje za namen sklenitve uporablja izključno enega ali več sredstev za komuniciranje na daljavo.

POGODBA SKLENJENA IZVEN PRODAJNIH PROSTOROV: Pogodba, ki se sklene ob hkratni prisotnosti podjetja in potrošnika zunaj poslovnih prostorov podjetja (npr. prodaja na domu potrošnika) oziroma, ki se sklene med izletom, ki ga organizira podjetje z namenom ali učinkom trženja in prodaje blaga ali storitev.

PRIKRITO OGLAŠEVANJE: Oglaševanje, ki je prikazano kot novinarski prispevek, neodvisna ocena vplivneža in podobno. Prikrito oglaševanje pristranske oz. prodajno usmerjene informacije skuša prikazati kot objektivne in nepristranske.

PREDPOGODBENE INFORMACIJE: Informacije, ki jih mora potrošnik prejeti pred podpisom pogodbe, na podlagi katerih bo sprejel informirano odločitev, kot so glavne značilnosti blaga ali storitev, identiteta trgovca, končna cena blaga itn. Predpogodbene informacije morajo biti preprosto berljive in povprečnemu potrošniku razumljive. Zagotovljene mu morajo biti na jasnem, čitljiv in razumljiv način. Predpogodbene informacije, do katerih je potrošnik upravičen, se razlikujejo glede na vrsto pogodbe.

RAZPRŠENOST ALI DIVERZIFIKACIJA: Predstavlja naložbeno strategijo, kjer sredstva razdelimo v različno, večje število naložb, s ciljem zmanjševanja tveganja.

SISBON: Sistem izmenjave informacij o zadolženosti fizičnih oseb, ki je namenjen izmenjavi informacij o zadolženosti fizičnih oseb, kar omogoča oceno kreditnih tveganj, odgovorno kreditiranje ter vzdržno zadolževanje fizičnih oseb s preprečevanjem prezadolženosti.

UPORABNO DO/NAJMANJ DO: Živila, ki so hitro pokvarljiva, imajo oznako "uporabno do" (sveže ribe, meso, mlečni in delikatesni izdelki). Živila z oznako "uporabno najmanj do" so uporabna tudi po preteku tega datuma, če upoštevamo navodila za shranjevanje in embalaža ni poškodovana, do tega datuma pa ohranijo pričakovano kakovost.

ZAKLADNA MENICA: Je kratkoročni državni dolžniški vrednostni papir z ročnostjo treh, šestih ali dvanajstih mesecev. Izdajatelj je država z namenom financiranja kratkoročnih primanjkljajev v proračunu. Lastniku zakladne menice lahko prinese vnaprej določen donos, ki se oblikuje na dražbi ali na podlagi dogovorjene cene s stranko (v primeru sekundarnega trga).

VZAJEMNI SKLAD: Je združeno premoženje večjega števila vlagateljev. Vložena sredstva pa so razpršena v več različnih naložb in vrednostne papirje (obveznice, delnice in druge finančne instrumente).

ZAVAROVALEC: Lahko je fizična ali pravna oseba, ki z zavarovalnico sklene zavarovalno pogodbo in plačuje zavarovalno premijo.

ZAVAROVANEC: Lahko je fizična ali pravna oseba, čigar zavarovalni interes je zavarovanje.

KAPITALIZACIJA ZAVAROVALNE POLICE: Kapitalizacija pomeni, da stranka zaprosi za premije proste plačil in je polica v mirovanju. Stanka jo lahko ponovno aktivira s plačilom, vendar je določen rok, do kdaj to mora izvesti. (Velja za življenjske police in ne nezgodne).

VINKULACIJA ZAVAROVALNE POLICE: To pomeni, da stranka vinkulira svojo zavarovalno polico in s tem zaščiti kritje kredita v primeru svoje smrti. Takrat je zavarovalna polica v lasti banke in v primeru strankine smrti izplačana zavarovalna vsota za pokritje kredita. Če ostane še del denarja iz zavarovalnega kritja, izplačajo preostanek dediču.

INDEKSACIJA: Se običajno izvaja enkrat letno. povezovanje oz. usklajevanje pogodbenega zneska zavarovane vsote z gibanjem enega 0d indeksov cen ali stroškov.

Priloga 5: Reference načrtovalcev programa

Matej Krumberger

Matej Krumberger je vodja Izobraževalnega centra na Združenju bank Slovenije. Diplomiral je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani leta 1991 in na isti fakulteti leta 1996 zaključil še podiplomski specialistični študij Revidiranje računovodstva. Leta 1992 se je zaposlil na Banki Slovenije, kjer je delal na področju bančnega nadzora do leta 2023, v obdobju od 2009 do 2019 kot direktor oddelka Nadzor bančnega poslovanja. Pri svojem delu se je vključeval tudi v delo mednarodnih organizacij: Svet Evrope 2000–2009, član in vodja slovenske delegacije v odboru Moneyval; Odbor evropskih bančnih nadzornikov (CEBS) 2009–2010, član; European Banking Authority 2011–2015, nadomestni član v Board of Supervisors, Evropska centralna banka 2014–2019 nadomestni član v Supervisory Boardu.

Darja Kušar, Ljudska univerza Slovenska Bistrica

Darja Kušar je univerzitetna diplomirana teologinja in univerzitetna diplomirana filozofinja s PA izobrazbo, svetovalka, zaposlena na Ljudski univerzi Slovenska Bistrica kot strokovna delavka, organizatorica izobraževanja odraslih, vodja projektov in zdaj pomočnica direktorice. Na področju izobraževanja odraslih skoraj 20 let deluje kot mentorica z licencami za šest programov temeljnih pismenosti za odrasle. Je članica Sveta nacionalne mreže Univerz za tretje življenjsko obdobje. Koordinirala in vodila je največji projekt v obdobju 2016–2022, v katerem je več kot 1300 odraslih pridobivalo in razvijalo temeljne in poklicne kompetence. Z bogatimi izkušnjami v poznavanju raznolikosti ciljne skupine sodeluje pri razvoju programa finančne pismenosti za odrasle.

Alina Meško, Zveza potrošnikov Slovenije

Alina Meško je vodja projektov na področju bančništva pri Zvezi potrošnikov Slovenije z več kot 10-letnimi izkušnjami. Vodi in izvaja delavnice finančne pismenosti za različne starostne skupine, vse od osnovnošolcev, srednješolcev, študentov, odraslih in seniorjev. Sodeluje z Banko Slovenije, Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport, Združenjem bank, Narodno univerzitetno knjižnico in drugimi organizacijami na področju finančnega izobraževanja. Poleg izvajanja delavnic potrošnike izobražuje s prispevki na spletu, s pomočjo revije ZPStest ter spletnih primerjalnikov in kalkulatorjev. Opozarja na težave potrošnikov ter sodeluje pri pripravi zakonodaje.

Urška Purg, Bankarium, Muzej bančništva Slovenije

Urška Purg je univerzitetna diplomirana socialna pedagoginja ter etnologinja in kulturna antropologinja, muzejska svetovalka v Bankariumu. V Bankariumu je odgovorna za muzejsko zbirko, izvajanje pedagoških in andragoških programov ter finančnega opismenjevanja za otroke in mladostnike. Za sabo ima več kot deset let delovnih izkušenj iz področja mednarodnih projektov na področju kulturne dediščine, področja za odnose z javnostmi in marketinga ter izvajanja participativnih delavnic na najrazličnejše teme, od muzejsko usmerjenih izobraževanj, do delavnic na temo identitete za mlade odrasle in starejše odrasle. Na podlagi raznolikih izkušenj s področja delovanja s ciljnimi skupinami in priključenimi področji, ki so pomembna za razvoj finančne pismenosti, sodeluje pri projektu FPO 2022-2024.

Rajka Stanko, Elementum

Rajka Stanko je podjetnica. Po izobrazbi je ekonomistka. 15 let je delala v prodaji in marketingu. Leta 2010 se je odločila za samostojno pot. Ima dolgoletne izkušnje na področji zavarovalništva in trženja vzajemnih skladov. Leta 2017 je podpisala pogodbo s podjetjem Elementum. Pri podjetju Elementum je razširila svoje znanje tudi na

področju plemenitih kovin. Je mentorica in predavateljica. Predavala je na Ljudskih univerzah, obrtnih zbornicah, klubu mladih podjetnikov, osnovnih in srednjih šolah. Izvaja tudi samostojna predavanja na področju finančne pismenosti z gosti s tega področja.

Mira K. Veljić, Združenje družb za upravljanje investicijskih skladov GIZ

Mira K. Veljić je direktorica Združenja družb za upravljanje investicijskih skladov (ZDU GIZ). Mira se je po končanem študiju ekonomije zaposlila na Agenciji RS za privatizacijo, nato svojo kariero nadaljevala na Triglav DZU kot finančna svetovalka. Kmalu je postala članica uprave Triglav finančne družbe in Triglav naložb, kasneje pa tudi KD Kapitala, kjer se je ukvarjala s korporativnim upravljanjem naložb in korporativnimi financami. Bila je članica v številnih nadzornih svetih slovenskih gospodarskih družb. Kasneje je bila tudi 7 let direktorica trgovskega podjetja Nama, kjer je izvajala predvsem poslovno prestrukturiranje in upravljanje nepremičninskega portfelja družbe Nama. Mira je preko podjetniške mreže CEED že 5 let mentorica malim in srednje velikim podjetjem v Sloveniji, predvsem na področju vodenja, prestrukturiranja in financiranja.